

BIBLIOTECA CENTRALA
A
UNIVERSITAȚII
DIN
BUCUREȘTI

No. Curent 17634 Format.....

No. Inventar..... Anul

Secția..... Raftul

17634 dublet

XXIV

Scoala Moralei

Inv. 4109

SAU

cartea care înveță

TOATE OBICEURILE ȘI MORAVURILE CELE BUNE

PRELUCRATA IN VERSURI

DE

ANTON PANN.

86976

CRAIOVA

LIRBĂRIA ȘI TIPOGRAFIA PHILIP LASAR

1885.

17634

CONTROL

Acastă carte numită „Scoala Moralei“, a fost tradusă din limba latină de toate națiunile; Apoi a fost prelucrată de Poetul Român Anton Pann în versuri, cum se vede.

1956

La 1876 a fost retipărită de răp. într'o fericire, Prea Sântia s'a Episcopul Râmnicului D. D. Athanasie.

1961

Vedând eu lipsa acestei cărți, o reti-păresc acum spre folosul moral al Poporului Român.

Editorul,

B.C.U. Bucuresti

C86976

Către Cititori!

Acéstă carte frumoasă,
A fostü întâiü și'ntâiü scósă,
In limba cea latinéscă,
(A nóstră cea strămoșéscă).
Dându'ï ca să se numéscă,
Scóla cea moralicéscă:
Care și sub acestü nume;
S'a împrăștiatü în lume,
Din limbi în limbi traducând'o,
Și'n totü chipulü prefăcand'o,
Fieșï-care o făcuse
In limbă'ï, cum îi plăcuse,
Precum și în rumânesce
Douë feluri se găsesce,
Care acum și de mine
Intr'a treia óră vine,
Cum se vede întocmită
Și în versuri poezită;
Dar cređü că nu'ï cu puțință,
Din ceia ce aű sciință,

Vorbe próste se nu ȃică
Pentr'acéstă cãrticică,
Cum cã, nu are în sine
Stilũ frumos cum se cuvine ;
Și eũ totũ așã ȃicũ érá,
Fãrã ceva réũ sã'mĩ parã,
Cãci'sciũ cã nu'ĩ om sã facã,
Vr'un lucru, la toți sã placã,
Fie cãruia 'ĩ place
Aceia ce însuși face,
Cusurulũ altui zãresce,
Ilũ judecã, ilũ prețnesce,
Iarũ d'alũ seũ se poticnesce,
Și la elũ nici nu gãndesce,
Acésta cum vedem bine,
O facem fiesce cine,
D'aceia cum mi se pare,
Nu e lucru de mirare,
D'o sta cine-va sã ȃică
Ceva d'astã cãrticică.
Eũ darũ fãrã supãrare,
Lasũ pe toți, pe fie-care,
Sã o judece în pace,
Cum vor vrea și cum le place.

Anton Pann.

PREFACIA.

Din câte părți omul are,
Suffletul este mai mare.
Elu e parte cea cinstită,
Și mai scumpă, prețuită,
Suffletul pe trupul îl are
Lui-și ca o mădulare,
Pe care îl stăpânesce,
Ca p'un supus, cum voesce,
Trupul nimica nu pôte
Fără suffletul întru tôte;
De aceia se cuvine
Să'ngrijim de dânsul bine,
Făcându'i dupe putință,
Câte sunt spre folosință,
Ca să'i dăm înfrumusețare,
Dup'asa încuviințare;
Insă nu se cade érá
Și trupul cel din afară,

Să'lă lăsăm în naplăcere,
Și să'lă trecem cu vedere;
Ci ca pe o mădulare,
Să'lă avemă sub cercetare,
Și să'î purtămă îngrijire,
Spre a sa împodobire,
Cu regulala purtare,
Și cu bună cumpătare:
Căci ómenii aú din fire,
De obște obicînuire,
Numai de a privi fața,
Și a judeca viața;
La alte bunătăți, care
In sufletulă seú le are,
Nu se uită să le vedă,
Nici talenturi cercetédă.
De se pórtă óre-cine
Regulatú cum se cuvine,
Ilú numescú de omú cu minte,
Și îi daú de obște cinste,
Iar de se pórtă împotrivă,
La orí ce fără potrivă,

Ilū judecă fiă-care

De nebunū, și cinste n'are.

Pentr'-acesta se cuvine.

Să'ngrijim fiește cine.

D'a împodobi mai 'nainte

Suffletulū, cu fapte sfinte,

Și să ne punem silința.

Pe cât ne este putința,

Să'i ștergem prin îndreptare,

Și orī câte greșeli are,

Căci și un trup făcut bine,

Cu frumuseți cum se cuvine,

De s'o întâmplă s'aibă în față,

Vre-o pată de negrătă,

Ace'a lui se socotesce,

De uriciune, firește,

Asemenea ș'o greșelă,

Dă sufletului negrélă,

Și'lū face uritū în lume,

De pórtă în vécū rěū nume,

Mai vartosū pentru aceste,

Musca spre pildă ne este:

Că precum ea pe sus sbóră,
Și ducându-se încongióră,
Grădină, Flori mirositoare,
Pomi, saũ liveđi roditóre,
Și fără în sémă să bage,
Acele frumuseți drage,
Alérgă, merge, se pune,
Pe stîrvurî, pe 'mputiciune,
Și din acelea 'nviétă,
Mănâncă maî cu dulcétă,
Așa și din ómeni érá,
Uni fac întocma chiară:
Virtuțile cele l'alte,
Și talenturile 'nalte,
Nu aũ ochi ca să le vađă,
Nici nu le maî cercetédă,
Dar nas aũ să miroséscă,
Cât de puțin să greșéscă:
Și ca muștele îndată,
Să lipesc pe acea pată,
Și'ncep de rău s'o vorbéscă,
Prîn gurî se o clevetéscă,

Din mică să o mărescă,
Și s'o îngroșe, s'o lățească,
Deci dar cu toate aceste,
Aici cuvântul 'mî este,
De învățătura trupescă,
Ca cum să se împodobescă,
Cu moravurilă bune,
De obște fieși-ce june;
Insă uni'i aū în ură
Trupésca învățatură.
Și ca o nesuferită,
Nu le este priimită,
Ba încă cu defăimare,
O iaū în răs fórte tare,
Și'ncep între ei să dică,
Că sunt lucruri de nimica,
Dar câți judecă 'nainte,
Tóte faptele cu minte,
Nu vor găsi fără cale,
Aceste poveți morale,
Ci le vor lua de drepte,
De bune și de înțelepte,

Și puindule 'n lucrare.
Vor culege folos mare,
Mai virtos cum să privesce,
Pruncilor prea trebuesce,
Ca de mici să se deprindă,
Virtuțile să coprindă,
Și cu vârsta împreună,
Să ea creșcerea cea bună,
Cu care să'mpodobesce,
Suffleteșce, și trupeșce.

Autorul.

SCOALA MORALEI

CAP. I.

Pentru evlavie spre cele Dumnezeesci.

Nu mai e crestinesce,
Precum și sfântulă grăesce, ')
Că la orî ce ne pricepem,
De la Dumnezeu să'ncepem,
Și să sfârșim totu d'aună,
Cu Dumnezeu împreună;
Ci și'n-viață sufflețesce,
Fôrte multu ne folosesce :

1). Sf. Grigorie Theleologutü.

Că de la elū fieși care
Viăm și avem umblare.
Dumnezeū este 'nceputulū,
Și sfârșitū la totū vĕdutulū,
De la elū tóte purcede,
Și la elū mergū, cum se vede.
De aceia fie-care
Creștin, datorie are,
Intru tót'a sea viéță,
Când se scólă diminéță,
Incă din așternutū gândulū
La Dumnezeū înălțândulū,
Să'lū laude să'lū mărăscă,
Și din sufletū să'lū slăvéscă:
Mai multū să'i dea mulțumire,
Din inimă, cu simțire,
Pentru nóptea cea trecută,
Care de elū e făcută,
Pentr'a nóstră resuflare,
Ș'a trudelorū depărtare,
Și încă cu'nchinăciune,
Să'i mai facă rugăciune,

Pentru ziua cea sosită,
Ca s'o trecă folosită,
Și de rellé să'lă ferescă,
Proniea Dumneșească.

Și cândă face rugăciune,
Să fie cu'nșelepciune,
Cu s'mșiră, cu'mvăpăere,
Din inimă cu durere,
Ca cândă grăesce cuvântulă,
Să'lă pricépă și cu gîndul:
Iar nu să bolborosescă,
Și l'alte părți să gândescă:
Că atunci elă nu citesce,
Ci într'adeveră birfeșce;
Și'n locă să căscige bine,
Elă să blestemă pe sine,
Pagubă pentru dobândă,
Și'n locă de folosă, osândă!

Dup'acésta dar' ingrabă,
Fără să'ncépă vr'o trébă,

Să siléscă să alerge,
La biserică dea merge,
Ca să ajngă mai tare,
S'asculte sfânta cântare,
Și d'o putea să păzescă,
Nici o ți să nu lipséscă,
Care altă bunătate,
Ar fi în creștinătate?
Inșă nu e prin putință.
Póte s'aibă trebuință;
Dar Dominicile tóte,
Să le păzească câtú póte:
Așa ș'orí ce serbătóre,
Oprită prășnuitóre,
Trebue să-o păzescă,
După legea creștinéscă.

In Biserică 'ntrând déră,
Pe locú încă de afară,
Descopereți capu'ndată,
Ș'așa în față te arétă:

Că într'acestă chipă se cuvine,
Să se sfiască orî cine,
Cândü va vrea să se ivéscă,
In casa Dumneđească.

Apoî c'o privire lină,
Dreptü spre altarü te'nchină,
Colo unde se jertveşte,
Şi cu frică se slujesce,
Insuşî pânea cea ceréscă,
Ca suffletulü să'tî hrănéscă,
Şi să'î dea în viitóre,
Viéţă ne muritóre.

Aşa dar cu umilinţă,
Fă'tî ruga ta cu credinţă,
Ş'apoî cu faţă smerită,
Şi cu pâşire ticnită,
Mergî la locu'tî cu sfială,
Şi stăi după rânduială,
Păđindute de acele
Moravurî próste şi rele,
Care cei fără şciinţă
Le aü din nesocotinţă,

Că adecă: tot d'auna
Șoptescă și rîdă împreună:
Și timpul de rugăciune
Petrecă îndeșertăciune,
O! cum de nu aș eî frică,
Și sfială câtă de mică,
La slujba Dumneșeească
Să rîdă și se șoptescă!
Ci tu cândă stai înainte,
Jertvei cereșci ceî prea sfinte,
Să aî temere și frică,
Să nu vorbesci de nimică,
Nici te suci aș te'ntorce,
Să privești încolo-'ncóce.

Și cândă faci închinăciune.
Cerere saș rugăciune,
Nu o striga cu glasă mare,
După cum aș mulți dedare,
De n'aș alți ómenî odihnă,
S'asculte slujba în ticsă;
Nici fă suspinuri pocite,
Și mișcări schimonosite:

Că d'ast-fel de urmări rele,
Urîte fórte și grele,
Și Dumneđeũ se scírbesce,
Și tot omul le hulesce.

Pe lângă aceste tóte,
Să privegheđi cât se póte,
D'a sta în vremea rugátóre,
Cu capul gol și'n picióre ;
Dar dacă din întămplare,
De timp, de nevoe mare,
De vre-o bólă trupescă,
Orí din vėrstă bătrínescă,
Nu veí putea păzi bine,
Intocma cum se cuvine,
Insă în acele minute,
Ce sunt fórte cunoscute,
Ia séma, đic, îngrijesce,
Scól, și capu'ți desvălește ;
Mai ales la liturghie,
Trebuí aste să se ție,
Pentru că l'anchinăciune,
Și la sfânta rugăciune

De nu'și descopere capul,
Cum trebuie, tot bărbatul,
Capul său chiar rușinădă,
Precum Pavel cuvintédă,
Cum și'n netocmită vreme,
Când fără de a te teme,
S'amesteci 'n răs și'n glume,
Pre Dumneđeescul nume;
Și când nu ți să cuvine.
Să începî cu óre-cine,
A te sfădi din scriptură,
Și să dai invetătura,
Aũ în ast chip fără minte,
Să birfești spre cele sfinte;
Că dacă noi avem pază,
Și niminea nu cutéză,
Undeva să pomenéscă,
Și de ceva să vorbéscă,
Impotriva stăpânirii,
De vorbele cârmuirii:
Cu cât mai vartos neștine,
Să se feréscă pre sine,

Ca să nu batjocorésca
Scriptură Dumneđeească!
Iar cela ce îndrăsnesce,
Și gura nu și'o păzesce,
Acelū omū fără ertare,
Păcatū și pedépsă are.
De aceia se cuvine,
Ca să luămū séma bine,
La orī-ce cândū se vorbesce,
Cum și'n ce chipū trebuesce,
Să nu'trebuințămū glume,
Cândū se vorbescū cele bune.

CAP. II.

Pentru băgările de sémă în conversațiū.

Totū lucrulū care îți place
Și ilū cugeți de alū face,
Cu dragoste și'mbunare
Pune'lū pururea în lucrare :
Asemenea îngrijesce,
Și pe câtū poți te feresce,

De lucruri fără de minte,
Ce pricinuescū ne-cinste,
Și care aducū rușine
Intre persóne streine.

Cândū vei fi la adunare
S'aū vorbesci cu óre-care,
Te păzesce fórte tare,
Ca nu din vr'o rea dedare,
Să'ți fie mâinile ajunse
Spre părțile ce-le ascunse,
Aū să te scarpini cu ele
Spre locurile acele,
Că e lucru de rușine,
Și a face nu să cuvine.

Pricina aceia care
Dă altora supărare,
Nu o vorbi nici odată,
Pórtăte cu judecată.
Și încă nu se cuvine,
Cândū umbli pe drum în sine

Să murmurești aș să fluier,
Și ca ciobanii să șueri,
Mai vârtos în adunare,
Să n'o ai astă dedare
Și nu'i mai cu supărare,
Ca a mâinilor mișcare,
La care aș mulți din fire,
Netrebnică nărăvire,
Când vorbesc încep de geabă,
Fără loc și fără trébă,
Să'și misce mâna să'și jóce,
Aș picioru 'ncolo 'ncóce,
Ca când aș răsboiú, bătae,
Vîntul și umbra se taie:
Ci tu d'aste te feresce,
Ședî și umblă 'nțeleptesce.
Tot-d'auna la cuvinte,
Să aibî luare aminte,
Vorbînd, nu strâmba din gură,
Gândînd să faci vr'o figură,
Aș să scărței din măsele,
Ca când rođi, rumegî cu ele,

Nici măcar altă mișcare,
Asemen ce ți se pare,
N'o face te rușinéđă,
Că alți să 'ngreuéđă,

Așijderea se sciī iară,
Că e fórte de ocară.
Când vorbesci cu óre-cine,
Să te 'ntinđi fără rușine,
Măinile pieptu 'ncordându'ți,
Și mijlocul înfrângându'ți,
Ca proști ca nătărăi,
Și după cum fac dulăi.

Iar de face trebuință,
De vre-o mare silință,
Să tușești din întâmplare,
Aū îți vine strănutare,
De vor fi alți cu tine,
Ia seama împrejur bine,
Ca să o faci cu terélă,
Și pe cât poți cu sfială,

Să nu umpli p'alți de bale,
Și de scuipirile tale.

Dar ș'acésta nu să cade,
Că óre-cine cândü șade
Și oftédă aũ suspină
Făra să aibă pricină:
Iar de ai vr'o supărare,
Vr'o silă, vr'o grijă mare,
O poți face dacă'ți pasă,
Dar nu ca singurũ în casă,
Să gemi și să ofteđi tare,
Tuturilor la arătare.

Cândü staũ de vorbă cu tine
Niscaĩ persóne streine,
Cătũ vei putea te feresce
Să nu cascĩ, că te hulesce:
Și îți punũ ponosluire,
Că o faci din lenevire,
Saũ că îi faci să gândéscă,
Că n'ai poftă să'ți vorbéscă:

Iar de esci silitu prea tare,
Din vr'o neodihna mare,
Ori de multa nedormire,
Ori d'a capului bolire,
Atunci fa-o cu sfire,
Acoperitu cu ferire,
Puindu basmana la gura,
Au cu mana o'n prejura,
Trupulu puşinelu mişcându'lă,
Şi obrazulu întorcându'lă,
Despre cei ce staă cu tine,
Că aşia Ńi se cuvine.

Aşia şi cându este césulă
Ca să'Ńi suflă de mucă nasulă
Să o faci cu pază mare,
Şi cu multa ruşinare;
Să nu faci sunetă sufflărei,
Ca cându trămbitezi cu nării.
Incă pe lêngă aceste,
Fôrte scârbosă lucru este,
Cineva cându îşi privesce
Mucii, şi nu'î învelesce.

Au cându nasu'și curățește
Cu unghi, și'lă svârcocește:
Ci acéstă trebuință
Să o faci cu socotință,
Cu basmaua cum se cade,
Și după cum bine șede.

Barbară iar însușire
Este, cu desevărsire,
Și uriciósă urmare,
Celorū de nobilă stare,
Cândū va dormi óre-cine,
Să te plimbī să nu ședī bine,
Său să'ncepī să faci vorbire,
Și să stai în sfătuire,
Să nu dai omului ticnă,
Ca să dórmă în odihnă.
Și atunci cândū vremea cere
Să stai s'ascuți în tăcere.
Nu fără d'astâmpărare,
Să nu stai la ascultare,
Ci să vorbești, fără cale,
Basmе, șopte d'ale tale,

Și ori să te plimbî prin casă,
Ca cându de nimeni nu'ți pasă:
Acésta însă din tóte
Celorū mai marī li se póte.
Să umble, să stea'n picere,
Cândū alții suntū în ședere:
Precum dascălulū 'și are
Privilegiulū de umblare,
Cândū să'ntâmplă de se scólă
Între ucenicī în șcólă.

Iar cândū escī la 'nvěțătură,
Și citești ceva din gură,
Nu striga prea cu glasū mare,
Zicēdu'ți lecția tare,
Căci și acésta urmare
E urită fórtē tare:
Cum și făr de rīnduială
Cândū dai altorū zătīcnélă,
Pricīnuīndū turburare,
Și să nu'ī lași l'ascultare,
Cândū dascălulū le citește,
Și ceva le tălmăcesce.

Lîng'acéstă se cuvine,
Ca să se păzescă bine,
Și asta regulă care,
O daū la fiește-care:
Când dascălul vr'o predare,
O spune cu arătare,
In școlă aū unde are,
Prin orașiū vr'o adunare,
Să nu te arăți pe tine,
Cum că ai înțales bine,
Acea învățatură dată.
Și să 'ncepi numai îndată,
Să închipuesci cuvinte
Alt unde-va înainte,
Cu semne, cu arătare,
Cu a capului mișcare,
Cu a mănilor pornire,
Si cu răsuri. cu zîmbire,
Căci acésta fórte tare,
Pricinuesce 'nristare,
Celor'a ce te ascultă,
Și'ti faci urîciune multă,

Arătându-le 'nființă,
Că-i ai în nesocotință,
Ca pe niște grei la fire,
Groși și fără de simțire.

Casa-ți s'o aibi îngrijită,
Bine frumos curățită,
N'o ținea nemăturată,
Orî ne spoită uitată.
Așa și hainele tale,
Să nu fie fără cale
Ici și colo asvârlite,
Nestrânse și ne'ndoite.
Când eși între ómenî érá,
Aũ mergi din curte afară,
Ingrijesce de iți scóte,
Hainele de nópte tóte,
Și te îmbracă te gătesce,
Frumos, ș'așa te ivesce.

Deci dar și în acea vreme
Când să'ntâmplă să te chieme,
Undeva la adurare,
Pentru jocũ aũ desfătare,

Ce se face peste fire,
 Nu'î lădată nicăire:
 Ba și nici nu veselesce
 Aceia ce prisosesce;
 Așa dar bine nu este
 Să le prelungesci aceste,
 Căci lângă ne-rînduială
 Îți aduci și ostenelă;
 Și l'aste nu trebuiește
 Să te porți ne'nțeleptesce,
 Cândă vorbești să răcnesci tare,
 Ori să stai în disputare:
 Ci cu bună rînduială,
 Cu rezonă cu'ngăduială
 La or ce totă cu măsură
 Să scoți cuvântul din gură;
 Și așa cu'nțelepciune
 Făcendă precum ți se spune,
 Te obicnesci cu ele,
 Căci nu suntă așa de grele,
 Și te faci plăcută la fire
 Tuturilor și în iubire,

Și să scii, iară lêngă acestea,
Când trupu'ți ostenitū este,
De jocuri, ori de lucrare,
De drumū și de muncă mare,
Atunci sete de 'ți vine,
Nu bea apă, că nu'î bine,
Căci aduce stricăciune
Și bôlă aū slăkiciune:
Și să rabđi ți se cuvine,
Cât-va minute puține;
Și de câte ori ce firesce
Infrânarea folosesce,
Căci la o astū-felū de vreme
D'acésta ai a te teme.

Iar cândū e frigū și facū foculū,
Nu ședea să cuprinđi loculū,
Ci te trage într'o parte,
De dă și altora parte,
Ca și ei să se'ncăldéscă:
Iar să nu se stânjinéscă;
Căci d'a ședé în nemișcare,
Este barbară urmare.

Și d'a scuipi în focu érá,
Este asemenea chiară :
Orî mâinile de a'ți tinde,
Ca cândü veî a le aprinde,
Aũ să eî foculü în brațe,
Ca când vrei să'lü bagî în mațe,
Puindü să se încăldéscă,
Pieptulü și să se prăjéscă.

Adevărata urmare

Vrednică de defăimare,
Și faptă necuviósă,
Urită și mojiósă
Cândü fierbe cevași vr'odată,
Orî se frige vr'o bucată,
Să'ntinđi piciórele tale
Să le'ncăldești, fără cale,
C'aducî necinste cu ele
La bucatele acele
Și la stăpânulü lorü vine
Ocară prea de rușine,
Arătându'î în ființă,
Că'lü aí în nesocotință

Nici spatele nu e bine
Ale întorce nescine,
Să pue să se 'nfierbinte,
Cândū staū alții înaite,
Că e fără cuviință,
Și prea cu nesocotință
Și ori să sgândărescī foculū
Să umpli împrejurū loculū
Și să te joci prin cenușă,
Cu lemn ori cu nuelușă,
C'aceste le facū țëraniī;
Neciopliți și țiganiī;
De aceia să se lase
Să le facă 'ntr'alor casse.

Așa e și fără cale
Să tai unghiile tēle
De față cu óre-cine,
Ședēnd de vorbă cu tine,
Ori să ți le rođi cu dințiī
Din neajungerea mințiī;
Căci cu acăstă urmare
Aducī neplăcere mare;

Nici să'ți faci învățatură
Ca să'ți bagi mâna 'n gură,
Orî cum-va deștele mâinii,
Și să ți le lingi ca câiniî;
Precum uni din dedare,
Și din sémă nebăgare,
Așa'sî petrecû totû-d'aună,
Când sunt cu alți împreună,
De să facû în adunare
Să'î urască fiă-care.

Lângă acéstă păzesce
Și sucitura de dește,
Care îi facû să trosnéscă,
Cu pornire nebunéscă,
Ca cândû vor cu a sa mână,
Să și le rupă din vină:
Căci cin' le face aceste,
Elû de laudă nu este.

Deci dar și pentru ședere
Să ai mare privighere,

Ca să veđi care cum șéde,
Și'n ce parte ți se cade,
După cum va fi mijlocul
Așa îți alege locul,
Ca să nu rîdă de tine,
Vădândute óre-cine,
Ședênd fără socotélă
Afară din rînduială:
O regulă dară fie
Care de toți să se ție,
Adică: cela ce'și are
Cinulă aú rangulă maí mare,
Să'și aibe a sa ședere
La scaunulă de întăire,
Apoi după celă maí mare,
Mergênd d'arândă fiă-care,
După mică maí mică să șadă,
Precum și starea'í urmédă,
Dândă unulă la alt cu minte
Cea cuviinciósă cinste:
Orí că după vrednicie,
Aú că după vîrstnicie,

Orî că după cuviință,
Și celorū maî cu știință.
Iar dupe ce șeđi păzește,
Imprejurū de te'nvelește,
Strângendu'ti hainele bine
La pieptū și pe lêngă tine,
Să'ti acoperi dinaintea
Pênă și încălțăminte.

Ș'așa după ce ve'i face,
Să stai frumosū și 'mpace,
Iar nu să'ti misce să'ti jôce
Trupu, capu 'ncolo 'ncóce:
Și fără d'astâmpărare
Să dai din mâini din picióre:
Orî să înalți din sprâncene
Și să clipesci desū din gene
Orî să le ții pogorîte,
Triste și posomorîte,
Și orî buzele strâmbate
Rêū, ca niște destrămate,
Aū cu altă strîmbătură,
Să sugi, să le strângi în gură:

C'acestea prea le hulește,
Podóba cine iubește,
Și'i sunt urîte din fire,
Celui ce cată smerire.

Așia iar ea séma bine
Cândū vorbesci cu óre-cine,
Ca să nu'lū stropesci cu bale,
Și cu scupirile téle:
Acésta (dicū) întâmplare
Să face când vorbești tare,
Pripindu'ți fórte cuvântulū
De grabū, și iute ca vântulū;
Dar și vorba de totū rară
Nu e bună de locū iară,
Că la orī ce totū d'aună
Potrivirea este bună;
Ci să se obicinuiască
După pilda cea prostéscă:
Să ai vorbă potrivită,
Cu măsură cumpănită,
Nici să fie prea pripită,
Nici prea de totū zăbovită;

Rar să cade să vorbescă,
Numai partea femeiască:
Iar pripitū (căci nu e bine),
Celorū nebunī se cuvine;
De aeia dar păzește,
Și mai de mijlocū vorbește.
Depărtându prea zăbovirea,
Nici căutându prea pripirea;
Și ar se aibi vorbă plină,
Intocma după pricină,
Ca haina cnm e croită
Pe trupū, frumosū potrivită;
Iar la cine din aceste
Să va întîmpla și este,
Acelū fără îndoire
Este vrednicū de hulire.

Purecī ș'alte ca aceste
Asemenea orī ce este,
Să nu sfăramī nici odată,
Cândū veī fi cu alți vr'odată:
Insă dacă din aceste
Veđi la cineva că este

Cum: mucă aū bale scuipte
Asupra altuī lipite,
(Că caēsta să'ntâmpléză
De multe ori să se vadă),
Să le scoți frumosū în taină,
Ud'or fi dup'acea haina,
Incătū de va fi cu puțință,
Insuși elū să nu te simță:
Iar cândū din cele numite,
Asupră'ți vorū fi lipite,
Și va veni óre-cine
Ca să le ia dela tine,
Să nu'lū lași, đicū, ilū poprește
Smeritū și înțelepțește:
Și iar îngrijește tare
Pururea a ta scuipare
S'o ștergi cu piciorulū bine,
Că șade răū și rușine;
Și cândū vei să scuiți păzește,
Ca nu cum-va nerođește,
Să scuiți să stropești pe altulū,
Imprăștiindu'ți scuipatulū.

Și după feréstră érá
Pe uliță 'n drum afară,
Să nu scuiți păzește tare,
C'asta multe pricină are:
Nică scuița 'n casă pereți,
Să'i umpli ca vrăbieți,
Ci în basma de nu este
Vas întradinsă pentr'aceste.
Cândă ședă cu alți împreună,
Te ferește tot d'aună
Ca să nu te'torcă pe tine
Cu dosulă spre óre cine:
Că este prea de necinste,
Și faptă fără de minte.

Mincândă cu alți împreună,
Fii iar cu purtare bună:
Nu te pleca pe bucate
Atâtă cu necumpătate,
Să cască și să cađă cu nasulă,
Ca cândă o să'mbucă și vasulă:
Ci mănâncă omenește,
Frumosă, precum trebuiește;

Ș'acelū rău năravū ilū lasă,
D'a lovi cu mâna'n masă,
Nici să bați în farfurie
Cu cuțitū orī cu ce fie.
Și șeđi precum se cuvine,
Pe acelu de lângă tine,
Pernă și razim nu'lū face,
Și nelăsându'lū în pace,
Ci totū cu mâna mișcându'lū,
Orī cu cotulū împingendu'lū
Ca tu fără omenie
Să mănânci cu lăcomie.
Și din cei ce șeđu la masă
Undeva orī l'a ta căsă.
Pe nimeni, fieți în minte,
Să nu'lū tragi de 'mbrăcăminte,
Orī să'i faci altă mișcare,
Ca cum să'ți dea ascultare,
Și să ți se uite 'n buđe,
Vrîndū vorbele să'ți aude:
Că toți atuncea vor ȃice,
Că ai năravurī mojice;

Maî virtosû cândû nebuneşte
Dă cineva ş'inboldeşte
Lovindû în cõste cu cotulû
E supărătorû cu totulû ;
Ci orî vorbe orî glume,
E destulû să'î zici pe nume,
Saû dup'asa boerie,
Şi avut'a vrednicie
Şi numai cu limba vorbeşte,

Iar nu din mâini şi din deşte,
Şi cu trupulû aû cu capulû
Să te 'mvărteşti ca dulapulû:
Şi orî se apuci ca uniî
Să'ţi frecî palmele şi pumniî:
Şi ochi 'mprejurû să'ţi jõce,
Uitândute 'n colo 'n cõce,
Privindû cândû una cândû alta,
După nebunésca faptă:

Ci stândû: totû-d'auna ţie
Ochiî pironiţi să'ţi fie,

Spre omulū care'ți vorbește,
Ș'ascultă ce'ți povestește:
Iar nu răzniți în vr'o parte
Aiurea 'n locuri deșarte;
Insă nici peste măsură
Să te uiți mereū în gură,
Incătū atătū timpū să mērgă,
Să nu'lū lași mucii să'și ștérgă.

Și de haïne se cuvine
Să'ngrijești cum staū pe tine,
Ca să fie potrivite,
Și pe trupū bine 'ntocmite;
Insă și acésta iară,
Să n'o faci din cale-afară,
Să te arăți mueraticū,
Că e lucru nebunatecū:
Nici mǎnile în totū pasulū
Să'ți umble în capū cu césulū,
Să'ți dregi, să'ți netezești perii,
Să ți'i pepteni aū să'i perii:

Nici ochii multă să'ți privească,
Cu uitătură prostescă,
Spre haina ta cea 'mbrăcată,
Să veđi de'ți stă delicată,
Și pre cei ce'să lêngă tine
Să'i întrebă de'ți șade bine.
Și nu'ți lăsa nici odată
In vreme îndelungată
Unghiile netăiate,
Scîrnave, necercetate:
Ci adese îngrijește
Să le tai, cum trebuiește;
Așa și lângă aceste
Asemenea oră ce este,
Nu le lăsa 'nvederate
Urîte, și necurate,
Zică adică: spălătura
A dinților tăi și gura,
Cum și pe mâini, pe picióre,
Ne lăsându-le'n putóre:
Inșă câtă e trebuință,
Inr nu peste cuviință,

Câtă să cați din omenie
In muerésca nebunie.

Urîtă lucru érá este,
Și fórte dobitocește,
Cândă ședți să începți să suffi,
Și obraji să ții umfli,
Orî să scoți limba afară
Ca câinii de zădufă vară,
Și să amesteci din gură
Cu vreo opăcitură,
Strîmbându'ți buțele tale
Când la deală și când la vale:
Cum și între alți de față
Totă să'ți răsucești mustața,
Orî și barba cine are
Des fără astâmpărare,
Cu mâna s'o pipăiasca,
Și totă să o neteđescă.

Asemenea iar păzește
Ș'acésta înțelepțește,

Ca pe nimenea din lume
Să nu'lă atingi între glume,
Nici să'ti riđi de óre-care,
Cu vorbe próste, flecare:
De vei vedea că vr'ună nume
Că se supără de glume,
Nu'lă sili de nu'i place,
Lasă'lă să ședă în pace.

Cândă vorbescă mulți la strânsóre,
A citită cărți aș scrisóre,
Nu o avea 'n socotință,
Că va fi cu cuviință,
Că nu numai la orí care
E lucru de supărare,
Ci și aduce necinste,
Celoră ce staă înainte:
Dar dacă vr'o trebuință
Iți face mare silință,
Ca să citești vre-o carte,
Orí scrisorí din altă parte,
Atuncea înțelepțește
Cereți voe și citește:

Iară de vei fi mai mare
Dintre toți în adunare,
Nu trebuie de a cere,
Ci îți fă după plăcere.

Așa și nu se cuvine
Să te uiți la óre-cine,
Cândă șade și ceva scrie,
Orî citesce vr'o hărtie :
Că? ce'ți folosește ție,
Lucru strein de a'lă știe,
Ce nu'ți dă căștigū nimică
Nici ceva îți strică ;
Iară cândū din întâmplare,
Vr'unū autorū óre-care
Va înfățișa vr'o parte,
Să citéscă vre-o carte,
Vre unū versū în vr'o poezie,
Orî vr'o altă istorie,
E obrășnicie mare,
Pêně nu'ți face întrebare,
Să'ncepî să'ți dai părerea,
Și a'i judeca puterea,

Vorbe de laude a'î pune,
Orî a'î dice că nu'sū bune.

Și să nu ședî nici odată
Cu fața reū turburată,
Orî speriată, orî uimită,
Și întristată măhnită;
Si ochi'î se nu'ți privescă,
Cu vr'o clipire curvescă,
Orî să caute hoțește,
Uritū, pătrunsū, talhărește:
Ci silește totū-d'aună
Să aibî uitătură bună,
Cum și obrađulū să'ți fie
Blândū și cu cucernicie.

Nici să glumescî nerođește,
Orî să'ncepî să rîdî prostește,
Unde nu'î cu cuviință
La lucruri de trebuință:
Nici érá cândū se vorbește,
Și de rîsū se povestește,

Să stai cu fața 'ntristată,
Posacă și 'ntunecată:
Ci să riști c'o rânduială,
Zimbindu puțin cu sfeală,
Numai s'arăți ore care
Plăcere și îmbunare:
Iar nu să te pornești tare,
Cu hohote, cu glasū mare,
Să strigi, să riști nebunește,
După cum nu trebuiește,
C'acésta o facū țeraniū,
Necioplițiū, și ciobaniū.

CAP. III.

Pentru întâmpinare și vorbire cu prietenii.

Trebuiește fiești care
Ca să ne depărtăm tare,
De osebita cinstire,
La a cui-va întâlrire,

C'aceia ce prisosesce,
Și a fi nu trebuește,
Fórte să se depărteđe,
Să nu se'ntrebuințeđe:
Pentru că atunci se pare
Prea bătae de jocū mare,
Cândū cinstești pe óre-cine
Maí multū de câtū se cuvine.
Așa e și împotrivă,
Cândū nu'lū cinstești de potrivă,
Și îi o faci maí cu scădere,
De câtū dreptul îi o cere.
D'aceia la fiești care
Trebuí să dăm gratulare,
Și căđută priimire,
După a sa potrivire.

Pre cei ce aū boerie,
Vr'un cin vr'o vrednicie,
Din partea politicéscă,
Or din cea bisericéscă,
Cărora le'ncredințată,
Și de Dumneđeū le dată,

Ingrijirea omenéscă,
Ca să o povětuiască,
Să'î priimeşti totŭ-d'auna,
Cu cinstirea cea mai bună,
Smerit după rînduială,
Cum şi cu multă sfială,
Işliculŭ (căciula) din capŭ luându'lŭ
Şi trupulŭ puţinŭ plecându'lŭ,
Să dai la fieşte-care
Cuvioasa gratulare,
Pe persóna potrivită,
Şi cum e obicînuită.
Este cu nepotrivire,
Undeva la întîlnire
Cu vr'un bătrânŭ saŭ mai mare,
Să stai întru aşteptare,
Să'şi ia căciula 'nainte
Să'ţi facă elŭ ântâiŭ cinste,
Dar şi iar nu se cuvine,
Ca şi la fieşte cine
Să'ţi ei şapca séu căciula,
Că este lucru de hulă.

Să voești iar ca, mojicii,
Nevrednicii și mai micii,
Capetele să'și goléscă,
Și să ți se ploconéscă,
E semnū de nesocotință,
Și de mică cuviință
Cereri próste, ne gândite!
Și părerī nimicnicite.
Intâiū dér din tóte ție,
Invěțatură să'ți fie,
Astă pildă mojicéscă,
Care e prea 'nțelepțéscă:
„Precum e țera și loculū
Așa'ți încinge mijloculū,
Și te pórtă în totū bordeiulū,
Cum vei vedea obiceiulū,
Căci la turci este de hulă,
Să'și ia cineva căciula,
Cândū va să'ī hiritiséscă,
Aū să li se ploconéscă,
Și acésta fórté tare
O uraște fiă-care,

Socotindu-o în minte
Că e de rîs, iar nu cinste.

Iar a privi óre cine,
Și a socoti în sine,
Dacă data gratulare
Este saú nu d'asa stare,
E nepotrivită faptă,
Próstă și ne înțeléptă;
Că acéstă datorie,
Să avem noi a o știe,
Și s'o păzim fiă-care,
Puindu-o în lucrare:
Iar p'alți să'i lăsăm a face
Cum cunoscú, și cum le place.

Iară dacă óre-care
De prea țere monie mare,
Aú de vr'o recunoștință,
Și de multă socotință.
Va 'ncepe la óre-cine
Mai marelui de câtú sine

Să'i dică, să'i poruncescă,
Capulū ca să'și învălăscă,
Acela prea multū greșește,
Și singurū se necinstește,
Ca unū lucru de rușine,
Și a fi nu se cuvine.
Așa ș'acela greșește,
Ca la celū ce trebuește
Să dică aū să'lū poftăscă
Capulū să și'lū învelăscă
Și'lū lăsă făr să'lū învie,
Câtū stă capulū golū sa'și ție,
Incă ș'acela greșește,
Ca pîna nu'i poruncește,
Și îndată se grăbește
Capulū de și'lū învelește;
Mai vĕrtosū la întălnire
Și cu marī în convorbire,
Căndū îți dice aū îți spune
Căciula în capū de a'ți pune,
Ș'a nu le da ascultare,
E defăimatū lucru tare.

De aceia la orî-care

Dup'a doua 'nduplecare,
Să faci cum 'ți poruncește,
Și capulū 'ți învelește :

Cu cuviósă pricină

Atunci nu ai nici o vină :
Iar cândū e căldură mare,
Și n'ai de frigū supărare,
Să te'nveselescî nu se cade,
Că prea nepotrivitū șede,
Chiar ș'acela să'ți dică,
Nu greșești întru nimică.

Depărtéză întru tóte

Și acésta câtū se póte,
De a nu fi greū la fire,
Ș'anevoe la 'ntâlnire,
Și a arêta mărime
Cu uriciósă mîndrime :
Ci fi precum se cuvine
Bun, și blândū cu fiești cine,
Ș'intâlnirea des să'ți fie
Cu cei ce ai prietenie :

Cum și cu toți totu-d'aună
Să te porți cu vorbă bună,
Cu păreri prietinoase,
Și cu căutări zimbóse.

Așa și pentru ședere,
Să cumpănești din vedere ;
Și dup'a sa potrivire
Trebuie să faci priimire,
C'obiceinuite cuvinte,
Precum am disu mai nainte.
Și ori de câte ori vine
Vr'unu prieten la tine,
Totu-d'auna să'i faci cinste
Sculându-te înainte :
Iar la vr'o persónă mare
Să'i eși și întru întâmpinare,
Și pentru a sa venire
Trebuie să'i dai mulțămire,
Cu vorbe cuviincioase,
Potrivite și frumoase,
Că priimești de bine
Unul ca dânsulă la tine.

Aşa iar şi la umblare
Pe drum, după întâmplara,
Cândü întâlneşti p'óre-care,
După ce'i faci gratulare,
Trebuî celü maî de cinste
Se'i dai locü lui 'nainte;
Asemenea iar te pórtă,
Şi cândü vrei să treci pe pórtă
Orî pe la vr'o strâmtóre,
Cum suntü nişte ulicióre,
Şi eşti cu ei împreună,
Să le dai locü totü-d'auna,
Cu smerenie rugându'î,
Şi cu cinste îndemnându'î
Ca ei să înainteze,
Şi să nu se'nstânjineze.

Iar cândü ai întâmpinare
Cu cel de maî mică stare,
Orî şi cu altü óre-cine
De-o potrivă cu tine,
Este mare mojiicie
Să apuci tu cu mândrie,

Să plecî să mergî înainte,
Pênă nu'ți face cinste:
Iar dacă te poștește,
Te rógă și te silește,
Atuncî a nu te supune
Și'mpotrivă'i a te pune,
Arăți prea prostie mare,
Și greșești l'acésta tare:
Ci este cu cuviință,
Pentru a sa socotință
Să te supui mulțumindu'i
Țeremonia priimindu'i
Iar undeva de se pare,
Că dă cinste celū mai mare
La unū mai micū de câtū sine
Pecum nu i se cuvine,
Și aū îlū înaintéză,
Dându'i loculū sēū să ședă,
Acésta se socotește
Ca și cel ce primește
Și cantă susū de șéde,
Unde lui nu i se cade.

Aşa dar este prosteşte
Şi a fi nu trebuieşte,
Ca celū d'ânteiū să'lū poftéscă,
Şi celū l'altū să nu voiască;
Pentru că una şi altă
E necuviósă faptă,
Şi amândoi împotrivă
Se potū huli de potrivă:
Unul de ţeremoniī multe,
Şaltulū că nu va s'asculte.
Iar câţi mergū la óre-cine
De o potrivă cu sine,
Şi se 'ntâmplă să'ī cinstéscă,
La locū mai susū să'ī poftéscă,
După ce đice odată
Ş'adoilea cum e dată,
Trebuie să priiméscă,
Precum şi să'ī mulţăméscă.
Iar cândū vinū Cârmuitoriī,
Stăpâniī judecătoriī,
Şi din cei cu boerie,
Orī cu altă vrednicie,

Ești silită la fiești care,
După vedută a lor stare
A le da cu privighere
Cea mai întâia ședere:
Însă și ei trebuiește,
Judecându înțelepțește,
Pre cei bătrâni să cinstescă
Cum și partea preoțescă.

O câtă e de 'nțelepțește,
Ca cine-va cândă vorbește,
Ș'impricină nu se pune,
Ci la toate se supune:
Mai vartosă la convorbirea
Cu mari, aă cu stăpânirea,
Cu cari nu se cuvine
A se apuca neștine,
Cu vorbe de prigonire
A sta împotrivire:
Că de vreme ce e bine
De a se vorbi puține,
Iară pre cele mai multe
Se cade să se asculte,

Cu câtă mai multă trebește,
Cu cei mai mari cândă vorbește,
Mai puține se vorbescă
Și să nu se 'mpotrivescă.

Iară dacă la plimbare
Intâlnești, din 'ntâmplare,
Cumva pre Cârmitorulă,
Orî pe arhipăstorulă,
Orî și pe altă óre-care
Cu vr'o boerie mare,
Acestora totă-d'auna
Trebuie să dai cinsce bună;
Făcendă cu înțelepciune
Cu capulă golă plecăciune,
Să stai într'ună locă d'oparte,
Pîn voră trece mai departe.

Iar cum să faci adunare
Vr'odată cu fiă-care,
Său și cum ți se cuvine
A vorbi cu fieși cine,

Te va povățui loculū,
Obiceiulū și mijloculū,
Precum și deosebirea
A acelora însușirea,
Incâtū așia să se facă
Ca tutulora să placă.

Cu cei mai mari în vorbire
Nu se cade prelungire,
Că nimicū nu folosește,
Și în zadarū îi băsnește:
Căci vom sta noi ale spune,
Inșirândū rele și bune,
Este fără judecată,
Și nu'i bine nici odată:
Putândū ei să se îndemne
La tóte numai din semne,
Cugetulū să ne'nțelégă,
Și scopulū să ni'lū alégă;
Așa déră măcarū unde
Trebue de a respunde,
Vorbe fórte puținele,
D'a ne folosi cu ele,

Scoțindă cuvinte din gură
Prea scurte și cu măsură,
Precum zinu ne învață,

Și ne dă așa povață:
Inteiu limba să ne 'ntindem,
Și în gându se o întingem
Apoi să vorbim cuvîntul

Curatū cu aședămêntulū:
Că d'o vorbi óre-cine,

In gură orī ce'i vine,
Fără să se mai gândescă,
Regula să nu pázescă,
Acésta se socotește,

Și'ntocma așa privesce,
Ca cândū ar da cu scuire

Ș'ar umplea pe óre-care
Din ceī ce staū l'auđire,
La neghióba luī vorbire.

După cum se socotește
Fórte ne înțelepțește,
Oamenilorū proști de țară,
Ce lăcuescū pe afară,

Vorbe 'nalte se vorbescă,
Cu partea cea boerescă,
Așia și ei se cuvine
Ca să le vorbescă bine,
Și să le dea priimire
Cu frumósă mijlocire,
Fără s'aibă greutate
Despre a lorů simplitate.

Cândü te duci spre cercetare
La vr'unü bolnavü óre care,
Este fără cuviință
Să te arăți cu știința,
Și doftorü a te preface,
Să pipăi pre celü ce zace,
Fără să aibi cunoștință
Despre vre o neputință:
Că cu acéstă urmare
Te faci de rísü fórte tare.

Așișderea trebuește
Să ei sémă înțelepțesce,

Și de nu'ți e pe plăcere,
Precum inimați o cere,
Trebue cu mulțumită.

Să o ați de priimită,
Iar nu fără socotire
Să'lă cerți să'i dați dojenire:
Că nu este cu dreptate
Să faci asta strămbătate,
Ci mai vârtosă vrednică este
D'ală lauda la aceste,
Căci fără de lenefire
Iși face a sa slujire.

Cândă vrem să dăm sfătuire,
Și cui-va povățuire,
Mai întâi ni se cuvine,
Ca să ne socotim bine,
Că cu ce felă de urmare
Să o punem în lucrare
Și în ce chipă trebuesce
Ca să fie înțelepțesce;
Căutându vremea și loculă,
Inlesnirea și mijloculă,

Și privilegiul întru care
Să avem îndemănare.

A da cine-va povață
Intre prietenii de față
Acasă aș cu 'ntâmplare
La vr'o altă adunare,
Unde de rîsuri să vorbesce,
Orî glumă se povestesc,
Atunci la vre-o pricină
Să bage muerii vină,
Său de ceva să pornescă
Copii să'și dojenescă,
Orî slugilor să 'mputeze,
Și să'ncepă să'i mustreze:
La acéstă multă greșește
Că nimicuri nu folosește,
Că atunci ei dojenirea,
Sfatul și povățuirea,
Nu primesc cu plăcere,
Nici fac precum li se cere:
Pentru că nu'i sfătuește
La vremea cându' trebuește

Și'i face să se măhnéscă
Și pururea să'lă urască.

Deci dar și cândă dăm povață,
Trebuie să socotim fața,
Și dup'a sa vrednicie,
Sfătuirea să ne fie:
Precum doftorii urmăđă,
Și dândă, 'ntrebuințéđă
La rănile 'nveninate,
Leacurî încuviințate:
Inșă cei ce suntă din fire
Neplegați la sfătuire,
Cariî crescă în restățare,
Și'n urîta desfrânare,
P'acești de locă nu'î supune
Cuvintele moi și bune,
Și de eî nu se lipseșce,
Dulce cândă li se vorbeșce,
Măcară cu miere să'î pice,
După pilda care đice:
S'apuci să dai cu burete,
Să bați piron în părete,

Orî ce mai trébă ai face!
Te lasŭ să judeci în pace.

Nici iar celorŭ ce aŭ fire
Plecată la sfătuire
Și priimescŭ cu lesnire,
Cândŭ le dai povățuire,
Nu le suntŭ cuviinciose
Cuvintele uriciose,
Aŭ cele îngrozitoare,
Și foarte amăritore:
Căci împotrivă îi strică,
Și nu folosești nimică.

Iar de face trebuință,
Și este cu cuviință
La vreme întâmplătoare,
Și de vorbe muștrătoare,
Să le facem în totŭ véculŭ,
Ca doftoriŭ cum dau léculŭ:
Că ei aŭ obicînuire,
Cândŭ dau vr'o doftorie

Maî greţósă aũ amară
Peste ea zahăr presară,
Ceva d'o maî îndulceşte,
Ş'o daũ celui ce boleşte.

Aşa dar la fiă-care,
De comun la micũ şi mare
Astă regulă să fie
Şi pururea să se ţie:
Ceî ce vorũ să sfătuiască
P'alţi şi să'î dojenéscă,
Câtũ o putea să păzéscă,
Ca să nu se năcăjéscă:
Nici cu urită mînie,
Orî cu vr'o sălbăticie,
Să'ncépă cu supărare,
Să strige să sbiere tare,
Şi s'aducă 'nainte,
Cumplite, aspre cuvinte:
Pentru că cu aste tóte,
Pe om nici decum nu póte
Să'lũ aducă spre plecare,
Ca să'î dea lui ascultare.

Iară cându din întâmplare,
De către altu óre-care
Ni să dă nouă povață,
Intre cine-va de față,
Atunci avem datorie,
S'o luăm cu bucurie,
Cum și să'i dăm mulțămire
Pentru a sa sfătuire:
Ne arătându supărare
Că a fostu în adunare,
Saū la locu de cuviință,
Precum făcea trebuință:
Că acelū cu fire bună,
E bunū și blândū totū-d'auna.

Dar dacă l'a vr'o pricină,
Tu știi că ești fără vină,
Și veđi că'ți dă dojenire
Rēu cu năpăstuire,
Atunci de vei ș'ai dorință
S'arăți lucrulū în ființă,
Ș'adevērulū ce s'ascunde,
A'lū desvăli, ș'alū respunde,

Să veđi, să eí sémă bine,
In ce césü ți se cuvine,
Și dă'ți respunsulú îndată,
Fără vorbă 'ndelungată;
Și iar respunsulú silesce
Să'lú dai precum trebuesce
Frumosú și cu mulțămire,
Iar nu cu vr-o mâhnire:
Mai vârtosú păzește tare,
Cândú vorbesci cu vr'unú omú mare,
Să nu respunđi cu strigare,
Orí cu vr'o supărare.

De ómení ce suntú din fire
Insemnați cu vr'o slutire,
Nu'i lua în batjocorire
Să'ți riđi d'a lorú betejire:
Și în scurtú, te depărtéză
De vorba ce rușinézá,
Și care pe omú mâhnesce,
După ce o tălmăcesce.

Undeva cându se adună

La petrecere împreune,
Nu t'atinge de vr'unu nume,
Să'lū musci ca căinii în glume!

Ci glumele să se facă
Bune, înțelepte să placă:

Că cine-va se adună
La petrecere împreună,
Să rîdă și se glumescă
Cu vorbe să'lū veselescă,

Iar nu cu ziceri flecare,
Care să dea supărare:

Dar dacă 'ți place ție
Să faci neguțătorie,

Cu prietenul tău care
Îi dai în rîsu supărare,
Să știi că nu păzești bine,
Hotarulū ce se cuvine

A'lū cinsti ș'alū omeniei,
In partea prieteniei,

Și te faci în adunare
A te urî fiești care.

Iar cu câți vei fi împreună
Să petreci cu cinste bună,
Acelorū le poruncesce
Intâiū și îi sfătuesce,
Ca să nu obicinuiască,
Glume próste să'ți vorbescă ;
Pentru că vorba prostescă,
Ș'a nebună, nerođescă,
Indată mîglisitorii,
De rîsū pricinuatorii,
O iaū și o pórtă 'n lume,
Pomeniduo prin glume ;
D'aceia glumele ție
Să'ți fie cu omenie,
Intrebuințându cuvinte
Ințelepte și cu minte :
Și să riđi câtū se cuvine,
Frumosū și cum e mai bine,
Ca vęđëndute neștine,
Să te lande în sine.
De vei vrea în adunare
Să spuī ceva de rîsū mare,

Maî înteiū tu te oprește
Și rîsulū 'ți stăpînește,
Ca să nu t'arăți îndată
Cu pornire bucurată,
Și să rîdi fără de cale,
Insu'ți de vorvele téle:
Că atunci toți potū să'ți dică
Că ești prostū, și de nimică.

CAP. V.

Despre podoba hainelorū.

Bărbații să se gătescă,
Și să se 'mpodobescă,
Este slobodū la orī cine,
Insă pre câtū se cuvine:
Cu podoba potrivită,
Aședată și cinstită;
Iar cela ce se gătește
Maî multū de câtū trebuiește,
Și celū ce se des privește,
Să pipăe, să chitește,

Ca să s'arate pre sine
 Mai galantū de câtū orī cine,
Astū-felū de om să nu'ți pară
 Că va scăpa de ocară:
Ci trebuie întru tóte
 De a păđi câtū se póte,
Ca din cumpănă vr'o-dată
 Cine-va să nu s'abată.
Cui inima îi voește,
 Și sufletulū îi dorește,
Nici ca unū trândavū să fie
 Pentru a sa curăție,
Nici érá să prisoséscă,
 De lume să se huléscă,
Aceste să le pazéscă
 Și să nu le părăséscă;
Șapca 'n capū s'o póрте bine,
 Și frumosū cum se cuvine,
Să nu fie prea 'ndesată,
 Până la ochi apăsată,
Nici la o parte strămbată,
 Pe o ureche plecată:

Că suntă lucruri necinstite,
Și de înțelepți osândite.

Brîulă iar de a'lă descinge,
Ș'ală întinde d'ală încinge,
Nici odată nu se cade
Altulă de față cândă șade:
Orî brînișorulă să'și lege,
Și între alți să'lă deslege,
Orî mărginile să ședă
Afară, ca să se vaadă:
Acésta iar să se știe
Că e mare nebunie.

Vrîndă să mergi la umblătore,
Afară, la eșitóre,
Nu o fă cu zăbovire
Din vreme cu prgătire,
Ca când ai pune în lucrare,
Vre uă altă trébă mare:
Și cândă te 'ntorcî în casă,
De va fi să ședî la masă,

Aũ veĩ s'apucĩ vr'o m\u00e2ncare
 \u00c2\u015f\u0103 pr\u00e2nze\u015fti, s\u0103 faci gustare,
Ia \u00e2nt\u00eaiu de te spal\u0103 bine,
 Precum se cuvine,
Inc\u00e2t\u00fa l'ast\u0103 trebuin\u0123\u0103
 Nimenea s\u0103 nu te sim\u0123\u0103,
\u00c2i cu m\u00e2inile curate
 S'apucĩ acele bucate.

F\u00f3rte frumos\u00fa lucru este
 D'a se p\u0103zi \u015fi aceste:
Ca \u00e2n t\u00f3t\u0103 dimin\u00e2\u0123a
 S\u0103'\u0123i spel\u0123 m\u00e2inile \u015fi fa\u0123a,
Dar nu cu mult\u0103 silin\u0123\u0103,
 \u00c2i cu vre o socotin\u0123\u0103,
Ca s\u0103 dob\u00e2nde\u015fti frumuse\u0123e,
 Aũ vre o alt\u0103 albe\u0123e;
Ci numai dup\u0103 c\u00e2dere,
 \u00c2i r\u00e2nduiala c\u00e2t\u00fa cere,
Iar mai mult\u00fa ce prisose\u015fte,
 Din ceia ce trebuie\u015fte,
Este fapt\u0103 nebun\u00e9sc\u0103,
 \u00c2i nu urmare b\u0103rb\u00e2t\u00e9sc\u0103.

După tréba ce privesce,
Cu cale se socotesce
S'avem bună îngrijire,
L'a hainelorü curăţire,
Ca să fie căutate,
Şi pururea cercetate,
Să nu stea înoroite,
Pătate şi prăfuite,
Orî de altü-ceva umplute,
Şi să fie descusute :
Ci după regula dată,
Pe tótă ziua odată
Să fie totü scuturate,
Grijite şi măturate.

Cândü veï să şedî ia aminte,
Şi te uită mai 'nainte,
Ca să nu şedî fără veste
La locü mânjitü unde este :
Că cine-va fără pază
Unde so'ntâmpla să şadă,
E prea fără socotélă,
Ş'afară din rânduială.

Asemenea îngrijesce,
Și foarte multă te feresce,
Să nu porți haina vr'o-dată
De umere spândurată :
Și iar, cândă umbli pe cale,
Rădică hainele téle,
Aū le strânge la pieptū bine,
Și mergi precum se cuvine,
Cu cinste și cu sfială,
Și cu bună rânduială.

Iară la 'mbrăcămite
(La haine) la 'ncălțăminte,
Să nu avem imitare
Celui de câtū noi mai mare,
Ci trebī s'avem urmare
Celorū cu noi de o stare :
Că câți aū o vrednicie,
Orī unū felū de meserie,
Trebū și haine a'și face,
Ș'asemenea să se'mbrace :
Iar nu chiar cu a lorū pungă
De rīsū altorū să ajungă ;

Precum uni din mândrie
Dorindă ce nu suntă să fie,
Iși facă haine strălucite
Cu împlăniri prețuite,
Ș'asa p'alți înfățiședă,
In loculă loră să se vađă:
Precum facă comediași,
Actoriă, istoriași,
Cariă prin îmbrăcăminte
Alți ni s'arată 'nainte.

CAP. VI.

Pentru buna rînduială a umbletului.

La ómenă precum se pare,
E trei feluri de umblare:
Una este prea curândă,
Pripită și fluturândă:
Alta e prea moleșită,
Rară și încetă pășită:
Iar într'amăndouă aceste,
Cea bună de mijlocă este;

Tu dar te obișnuesce,
Și pe acésta păzesce,
Depărtându cea cu pripelă,
Ca o fără rânduială,
Cum și cea cu zăbovire,
Ca o prea lenevire.

Deci și cându te duci pe cale,
Nu'ți tîri mâinile téle,
Ca cându ar fi deșirate,
Și din umeri strămutate,
Să se lege, să jóce
Cându încolo, cându încóce.
Și ochii să'ți fie în drumu'ți,
Nu'ı arunca în prejuruți,
Aũ să'ı ardicı la fereste,
Să veđi care și ce este.
Așa și hainele téle
Nu le curăți pe cale,
Nici te uita desu pe tine,
Ca să le veđi de'ți staũ bine;
Că a'și privi îmbrăcăminte
Pe sine, și'ncălțăminte

Iubește acelu s'o facă,
Cea fostă în stare săracă,
Și cându din vr'o 'ntâmplare
Ajunge în bună stare:
Că elu fiindu mai 'nainte
Cu próstă îmbrăcăminte,
Pe urmă 'mbrăcându frumósă,
De multu prețu și luminósă,
Cându se duce la plimbare,
Să privește cu mirare,
Să'ndoesce nu să 'ncrede,
Să sperie de ce vede,
Și va alți să'lú privescă.
Să'i să'nchine să'lú cinstescă;
Să cade dar celú cu minte;
Care înțelege și simte,
D'aceste să se ferescă,
Să nu le obicînuiască.

Este fără cuviință,
Și prea fără socotință
Celor nobilí, ca să iasă,
Pe drum afară din casă,

Cu condeiulă la ureche
Infiptă după moda veche :
Că va țice fiă-care
Cu vorbe de defăimare,
Că'ntradinsă îlă puî să ședă,
Unii, alții să te vadă.

Cine-va iar cândă se pune,
Capulă săși 'lă încunune
Cu florî, să'lă împodobescă
Dupe moda țărănescă,
Este faptă defăimată,
Și trebuiește lăsată,
Ca s'o facă derbedei,
Desfrânații și mișei.

Așa și nu se cuvine,
Pe drum umblândă ore-cine,
Batista 'n mână s'o porțe,
Că e uritū lucru fôrte :
Ci o pune în sênă, însă
Să fie și frumosă strânsă,

Ingrijindü cu privighere,
De a nu fi în vedere,
Vr'unü colțü afară să șadă,
Florile să i se vadă:

După cum facü flăcăiașii
Ceï făloși și flușturașii:
Mai alesü cândü nu'i spălată,
Să nu o scoți nici uă-dată

Să te ștergi în adunare,
Aü între altu óre-care:
Ci câtü 'ți este cu putință
Sfiitü să'ți faci trebuința.

Să nu mănânci nici odată,
Cândü mergi pe drum vr'o bucată,
Că e lucru de rușine
A te vedea óre-cine;
Dar și fórte răü e încă,
Cine-va dacă mănâncă,
Cândü nu e vreme de masă,
Măcarü fie și în casă:
Că'i aduce vătămare,
Și stomahului stricare;

Și mai vîrtosă te ferește,
Că este prea mojicește,
Să ședî să mănâncî la masă,
Cîndă ai alți ómenî în casă.

Cîndă te afli în mersură,
Să nu bagî nimicū în gură:
Nici vorbi singurū în sine,
Ca cîndă ești cu óre-cine
Orî să te rîdî ca nebuniî,
Precum vedem că facū uniî:
Nici să ridici pietricele,
Aū să dai cu bățu în ele:
Nici tropoi la umblare
Să faci sgomotū, resunare,
Bătîndū ca în pisătóre
Pulberea de sub picióre:
Ca aste tóte împreună,
Suntū hulite totū-d'aună.

Capul iarăși ține'lū bine,
Dreptū frumosū cum se cuvine,

Nu'lă strâmba cândă într'o parte,
Și cândă în cea l'altă parte :
Ci cum e datū din natură,
Ține'lă la a sa măsură,
Fața n'o ținea posomorătă,
Ingrijată și mahnită,
Ci să o aibă potrivită,
Cam veselă și smerită.
Și mergi după cuviință,
Cândă pleci la vr'o trebuință,
Nu sta în drum fără trébă,
Și să cască gura de gébă.

Adunăte totū-d'aună,
Și te plimbă împreună,
Cu ómenī bunī și cu minte,
Cari se pórtă cu cinste :
Și te depărtédă tare
Să nu aibă amestecare,
Cu ómenī ce suntū din fire,
Cu urită nărăvire :
Adică cu desfrînații,
Cu craii, cu defăimații,

Aă cu cei ce portă în lume

Ponosluitore nume:

Că cin' t'o vedea cu dênşii,

Va ȃice că eşti dintr'ânşii,

Şi după a loră purtare

La ipolipsie te are.

Pe drum dupe întâmplare,

Cândă întâlneşti vr'ună omă mare,

Aă şi pe altă óre-cine

Maí procopsită de cătă tine,

Făi ȃeremonie înainte,

Că îţi faci chiar ȃie cinste:

Şi cu poftire 'nȃeléptă,

Să'lă puí să mérgă în dréptă,

Ne trecându'í împotrivă,

Nici mergândă de opotrivă,

Ci puţinelă maí în urmă,

Ca de ună picioră de urmă,

Ca cândă va vrea să'ȃi vorbéscă,

Gătulă să nu şi'lă sucéscă:

Iară cu cei de o stare

Poţi merge în rândă cu oră-care,

Numai s'aibî luare aminte,
Să nu le treci înainte.

CAP. VII.

Pentru convorbire cu prietenii.

Cu ómenî de cuviință
Invěțați și cu știință,
Nu 'ntrebuința cuvinte
Mojicești, și fără minte :
Așa nici nu vorbi érá
Cu ómenî simpli de țară,
Cuvinte mari și înalte,
Românite din limbî alte :
Că amândouă aceste
Suntú fórte ne'nțelepte.

Și cândú vorbești totú-d'aună
Cu orî ce om împreună,
Ține'ți gura 'ndepărtare,
Nu o apropia tare,

Câtă suflarea gurii téle
Să mérgă în nările séle:
Și mai virtosă îngrijește,
Și d'acésta te ferește,
Cândă știți c'ai mâncatú la masă
Cépă, usturoiú aú prasă,
Ș'alte legumí puturóse,
Care fórté greú miróse.

Undeva cândú se adună
La chefurí, la voe bună,
Trebue să se vorbescă
Care pe omú să'lú veseléscă,
Iar nu care să'lú mâhnéscă,
Și spre jale să'lú pornéscă
Că în așa adunare
Vorbele de întristare,
Suntú fórté nepotrivate,
D'aceia nu'sú primite;
Iar de'ncepe óre-cine,
Intre alți și între tine,
Să aducă înainte
Intristitóre cuvinte,

Prea înțelepțește este,
De poți să le tai aceste,
Cu unŭ mijlocŭ óre-care,
Să n'aducă supărare,
Și să'ncepŭi alte a spune,
Veselitóre și bune.

Acele ce să visédă,
Nu să cade să se crédă,
Nici la alŭi să se povestéscă,
Și să li se tâlmăcéscă :
Măcarŭ că suntŭ óre-care,
De se isbândescŭ se pare,
Ce însemnezŭ mai 'nainte
Vr'unŭ lucrŭ bunŭ aŭ vr'o cinste,
Chiar și pe acele iară
Nu le trâmbița în țară
Ci, țile încredințéză
La prietenŭi bunŭi, cu pază.

Cândŭ veđi pre alŭi în rea stare,
Și'n nenorocire mare,

Nu'i lua în rîsū și ocară,
Ci de dênșii rēū să'ți pară,
Nici da cuiva cu'ngânfare,
Eroică gratulare,
Și cu mărețe cuvinte,
Ca cîndū l'ai lua în necinste:
Ci fii la toți totū-d'auna
Veselū și cu vorbă bună.

Cîndū eși la vr'o adunare,
Nu'ți pricinui întristare:
Nici pomeni p'óre care
Cu rîsū și cu defăimare,
Nici să'lū laudī peste fire,
Cu vîrfū și cu prisosire:
Că lauda cea prea multă,
N'o crede cine-o ascultă.

Cine-va cîndū se pricinește,
Aū de ceva să sfădește,
De nu știī pricina bine,
Curatū precum se cuvine,

Nu intra în prigonire,
Spre cuiva părtinire:
Ci ceva zice ascultă
Adunarea cea mai multă,
Și după cum ei voră spune,
Te pleacă și te supune.

Trebue să aibă iubire
De frați și de omenire:
Cândă greșeste óre-cine
Către alți, oră către tine,
Nu te scula tu îndată,
Să'ncepă să'i faci judecată
Să'lă certă, să'i dai imputare
Cu vorbe de defăimare:
Ci lasă'lă să'i dea certare,
Cine'i va fi lui mai mare,
Acela care'lă hrănește,
S'aă cela ce'lă stăpînește,
Părindu'ti rău d'a sa faptă
Próstă, și ne'nțeléptă,
C'afăcut'o din neștire,
Și fără nici o gândire.

Iarū de nu'ī veī da credință,

C'a greșitū din neștință,

Atuncea iar trebuiește

Să'lū mustrezī înțelepțește:

Nu cândū vorū fi alți de față,

Ci deosebī dăi povață,

Cu blândețe dojenindulū.

Zicându'ī și sfātuindu'lū,

C'altă dată să păzescă

Fórte, să numai greșescă:

Și pentru buna ta faptă,

Dela Dumneđeū așteptă

Să'ți trămiță răsplătire,

Viéță cu norocire.

Cusururile din fire,

S'aū óre-care slutire,

N'o privi c'undelungare,

Nicī să faci de ea 'ntrebare,

Că din ce vreme uă are,

S'aū din care întâmplare:

Pentru că așia cuvinte
Suntă cu totă fără minte.

In niscaiva limbă străine,
Care tu nu le știi bine,
Să nu vorbești te ferește,
Că este prea nebunește:
Fără numai cândă lipsește,
Și nevoia te silește
Să vorbești de vr'o pricină
In altă limb străină,
Unde nu știu să vorbescă
In limba ta cea firească,
Atunci neavând ce face
Vorbește cum poți în pace:
Iar cu alți totă-d'auna
Vorbește în limbă comună,
Care să obicinuește,
Și de obște se vorbește:
Inșă și acésta iară
N'o vorbi ca cei de țără,
Respundându cvinte gróse,
Uríte și mejicióse:

Ci cum vorbescū literații,
Nobiliū și învățații.
Și iarăși nu vorbi multe,
Ci puținele și scurte:
Și acele câtū se pôte
Să fie înțelepte tôte,
Precum Antifon grăește,
Și zicând te sfătuește:
Să aibi pururea cuvinte
Frumóse, dulci și cu minte,
Nu vorbi în gură ce'ți vine,
Pênă nu te gândești bine,
Ca să nu'ți scape vr'odată
Vr'o vorbă neregulată,
Aū urită, rușinosă,
Și deșértă flecărósă;
Că cine nu se gândește
La cuvântulū celū vorbesce
Acelū târđiū saū în grabă
Stândū se va căi de gébă:
Că limbile ne'nfrânate
Aū pedepsi nenumérate.

Cândü vorbesci iar óre unde,
Și vei sta de a respunde,
Nu vorbi vorbe 'ncurcate,
Ne'nțelese întunecate,
Ș'atâtü primite să fie,
Câtü lipite să se ție,
Dândü drumulü guri 'naintea,
Să'ți întrécă limba mintea,
Că acestea fiă-care
Le uraște fórte tare,
Ca unele ce nu'sü bune,
După cum și Platon spune,
Zicëndü: că'sü negînditóre,
Și proste cuvîntátóre:
Nici iar vorbi vorbe late,
Rare, rupte și'ngănite,
Incâtü să dea supărare
Celorü ce staü l'ascultare,
Vorba ta cea înoptată,
Tîrđie și rumeată.

Cândü iar cine-va vorbește,
Și puțintelü se oprește

Vrîndu nasulă să'și curățescă,

Orî să scuipe să tușescă,

Nu apuca tu 'nainte

Lăsatele lui cuvinte :

Orî să te arăți îndată

Cu altă poveste gată,

Tăindu'î neomenește

Aceia ce elū vorbește,

Ci așteptă 'ngăduește

Pênă de totū isprăvește :

Iar cândū cela ce vorbește

Veî vedea că ostenește,

Atuncî cum s'obicînueste

Cereți voe și vorbește.

Cândū găsești la întîlnire

Pe cine-va în convorbire,

Nu le face întrebare

Despre a lorū cuvîntare :

Ca acésta întrebare,

Este cu 'ncuviințare

S'o facă stăpînitorî,

Boeriî și'nvêțatorî,

Iar tu încă trebuește
Să'i poftești cucernicește,
Că să nu se zăticnescă,
Ci vorba să'și isprăvescă :
Mai vîrtosă cândă pricepi bine,
Că vorba c'o aũ în sine,
O tacũ pentr'ata venire,
Vrîndũ să'ți facă priimire ;
Iară vre un om cândă vine
Mai de cinste de câtũ tine,
Și va face întrebare
De avuta cuvântare,
Trebĩ să faci repetire,
Pentru a sa mulțămire
Și să'i povestești din tóte
Fórte pe scurtũ câtũ se póte,
Ș'apoi începĩ mai departe,
Ca să spuĩ și cele-l'alte.

Vrednică e de rîsũ mare,
Acea urîtă mișcare,
Cândũ vorbești cu óre-cine,
Vrîndũ ca săi arăți mai bine,

Să'ți pornești mâinile téle
Atâtū afară din cale,
Purtându-se în totū loculū,
Frîngîndu'ți trupulū, mijloculū
Și să strâmbi din ochi, din gură,
Orî să faci altă figură,
Care pe om să'lū pornescă
Rîsulū, fără să voiască.

Neplăcutū e forte tare,
Cîndū vorbești în adunare,
Să'ți ții mâinile încleștate
La genunchi, aū după spate,
Că acéstă 'nfățișare
Dă semnū de om cu rangū mare,
Care la fiește cine
Nici de cum nu se cuvine:
Ci fie'ți mâinile puse
La briū orî la peptū aduse,
Cîndū stai cu cei mai de cinste
În răspunsurî și'n cuvînte;
C'astă stare totū-d'aună,
Peutru cei mici este bună.

Ș'acésta nu se cuvine,
Cândü vorbești cu óre-cine,
Să'ți ții bastonulü la buđe,
Vorba'ți să nu se auđe:
Orï din rea 'nvěțătură,
Să puï căciula la gură,
Ca vorba'ți ce'o đici să iasă
Urîtă, și ne'nțelésă.

Cândü ședï érá cu óre-cine,
Stăi cu piciórele bine,
Nu le ținea 'ncruțișate,
Ș'unulü p'altü încălicate:
C'acésta dă arătare,
Că 'i ții în micșorare,
Pre ceia ce staü cu tine,
Și cu necinste le vine:
Mai vîrtosü ș'acéstă 'nvață
Ca cândü vorbescï de vr'o față,
Să n'arăți spre acea parte
Cu degetulü, orï cu alte.

Când staū doī în convorbire
Undeva în osebire,
Și aī cu vr'unulū trébă,
Ca să spuī ceva în grabă,
Nu pripi în acea minută,
Să rupī vorbă cea avută :
Ci c'unū mijlocū óre-care
Ticnitū, fără turburare,
Făī semnū aū mișcālū de haină
Cum c'aī avea cu elū taină :
Și'n acelū minutū cândū vine,
Nu'lū ținea multū lêngă tine,
Ci vorbeștei despre tóte
C'un scurtū cuvîntū câtū se póte :
Pentru că'n așa 'ntâmplare,
Vorba lungă locū nu are ;
Iar tainică de nu este
Acea pricină, orī veste,
Vordesce'o în aretare,
Fără să dai supărare,
In limba cea legiuită,
Și'n cea de obște vorbită :

Pentru ca, nu se cuvine
A vorbi în limbă străine,
Nici la urechi a să pune,
Și'n șopte ceva a spune.
Că acestea 'n adunare
Suntă nesuferite tare,
Iar de nue acea trébă
De vr'o prea mare grabă,
Înțelepțește vei face
Să'lă lași atuncea în pace,
Și să'i vorbești altă dată,
In vreme îndemînată.

Celū ce nu va vr'o trébă
S'o isprăvescă în grabă,
Orī vr'o cerere să facă,
Și vorba'i să nu se trecă,
Totū-d'auna să păzescă,
Fără timpū să se'ntălnescă:
Și atunci cu bună sémă
Să știe să nu se témă,
Că va isprăvi vr'o trébă,
Ci va merge totū de géabă:

Ba și prietenii de'lu are,
Póte prin astă urmare,
Spre dânsulú să'lú năcăjescă,
Și să'lú facă să'lú urască.

Cândú undeva să vorbesce
De vr'unú omú, și să slăvesce
De duhulú care îlú are,
Orí de vr'o știință mare,
Te ferește, ia aminte
Să nu aduci înainte
Cu dânsu în asemănare
Pe altú obrađú óre-care:
Orí să'lú scađí cu micșorare,
Dândú altuia înălțare:
C'acéstă asemănare
Potrivirea de nu'si are,
Aduci supărare multă
Celorú ce te ascultă:
Făcându'i să te urască,
Și pismași să te numescă.

Cându spuî iar în adunare
Despre vre-o întâmplare,
Saû vr'o vorbă osebită
Dela altulă auđită,
Nu spune d'und'ai aflat'o,
Aû cine ța cuvântato:
Fără numai de ştiî bine,
Că celui ce stă cu tine,
Cu plăcere o să'î fie,
De i ve'î spune să'lû ştie,
Şi n'o să'lû zăvistuiască
Aû ceva să'lû pismuiască.

Taina cea prietenéscă
Trebue să se păzescă
Totû-d'auna cu credință,
Şi cu mare socotință:
Avînduo 'n pieptû păstrată,
Şi'n inimă 'ngropată;
Că păzind taina neştine,
Ascunsă bine în sine,
Mai cinstitû lucru din tóte
Altû nimicû nu se mai póte;

Din potrivă nu e érá
Altú maí vrednicú de ocară;
De câtú acelú ce nu ține
Taina ascunsă în sine,
Ci cum o aude 'ndată
Merge ș'altorú o arată.

De lucrurí micí bagatele
A vorbi lungú pentru ele,
Cátú s'aducă supărare
Celorú ce staú l'ascultare,
Este cu nepotrivire,
Și prea fără de gândire:
Maí vârtosú cândú cunoști bine,
Că se scârbește de tine
Denceput'ata vorbire,
Taeo din povestire:
Aú o sfîrșasteo maí tare,
Zicênd'o cu prescurtare.

Cândú vei da făgăduință
Pentru vr'un ce din voință,

Trebuî fără prelungire
Să'î faci acea împlinire :
Că vorba cea cuvîntată,
Lucru făcênduse îndată,
Arată o vrednicie
In a sa statornicie ;
Căci făgăduința dată
E datorie curată,
Și trebuie să se plătescă
Fără să se prelungescă.

Cândū vorbesce óre-cine
Mai de cinste de câtū tine,
Ședî ș'ascultă în tăcere,
Nu rîde de vr'o părere :
Nici t'apuca de șoptire
Să stai cu alți în vorbire,
Ca să nu'și zăticnescă
Ceia ce vrea să vorbescă :
Nici răspunde în cuvêntare,
Pêně nu'ți face întrebare.

Undeva, din întâmplare,
Cândă intri în disputare,
Nu căuta 'ncuvîntare
Să învingi pe fiești care:
Aū să veī că, totū la tine
Să asculte fiești cine,
Și vorba'ți să se auđă,
Altulū să nu mai respunđă:
Ci fii cu îngăduială
La toți după rānduială;
Și cu omenī ce'sū din fire
Iubitorī de gīlcevire,
Nu te'nfige în vorbire,
Nicī le sta cu'npotrivire,
Ci lasă'i după plăcere,
Și tu rămāi în tăcere:
Știindū cum că óre-cine
A se birui pre sine,
Este prea înțelepțește,
Și om cinstitū să numește.

Dacă undeva neștine
Te va atinge pre tine,

Zicându'ți vorbe urite,
Și porecle ocărite,
Nu'î respunde cu'ntristare
Aũ cu vre o supărare:
Ci 'n glumă le socotește
Și voiosũ le priimește
Prefăcëndute cu fire
Că nu'î bagî sémă vorbirea,
Aũ ca cândũ de locũ nu'ți pasă
Cu cele ce apasă;
Iar alții de te'ndemnédă,
Și îți dicũ, îți imputédă,
Să nu'î suferi într'atâta
Vorba lui cea ocărita:
Atunci tu adu'ți aminte
De 'nțeleptele cuvinte,
Care le-a ȓisũ cu blândețe
Diogen, la niște fețe;
Că păstũ omũ cu fire bună
Ilũ supără totũ-d'aună
P'acea vreme óre-care,
Cu vorbe fórte flecare

Alții ce îl iubea tare
 Îi zicea, și i da 'ndemnare
Ca să și facă răsplătire,
 Pentru acea necinstire:
Atunci elă gândindă în sine,
 Le respunse dîcîndă: bine,
D'ar da vr'ună măgară în mine,
 Zice 'mî veți că se cuvine?
S'ardică piciorulă ca dânsulă,
 Ca să daă și eă întrânsulă.

Dacă un ce nu lă știă bine
 Să lă spuă precum se cuvine
Nu lă începe nică odată
 Șă lă spuă cu vorbă 'ncurcată,
Adică: în multe rîndură
 Să stai să te puă pe gîndură,
Să dîci, îmi eși din minte,
 Că îlă știam mai 'nainte:
Că așa vorbe 'ncurcate
 Suntă minciună învederate.

Cândü vorbescü în adunare
Despre vre o întâmplare,
Ascultă ia sémă bine,
Să'nțelegi cum se cuvine:
Că e prea cu supărare
Să faci adesea 'ntrebare,
Cum, ce ȕiseși mai 'nainte,
Mă rogü ia adumi aminte?
Mai spune încă odată,
Că'mi era gândulü la altă:
Că aceste sîntü nebune,
Și fără de 'nțelepciune,
Precum și Girax grăește
Prea fórte înțelepțesce;
Celü cu mintea ne'nțeléptă
Tocma'n urmă se deștépță,
Și atunci face întrebare,
Ce vê era vorba óre?

Cine-va cândü povestește
Aü ceva istorisește,
Nu'i tăia vorba avută,
Chiar de ț'ar fi și știută:

Și de nu o spune bine
Intocma cum se cuvine,
Trebni să stai în tăcere,
După cum regula cere:
Că e prea ne'nțelepțește
Să'i faci vr'unu semnă când vorbește,
Clătindă din capă cri din gene,
Și să ardică din sprâncene,
Orî în altă chipă cu zimbire,
Să'ți bați jocă d'a sa vorbire.

Este prea barbaricește,
Și cu totul mojicește,
Cândă vorbesce óre-cine
Să'i rupă vorba ca rușine,
Și să dicită: astă poveste
Nu e așa, ș'asa este:
N'o știi bine, ai greșit'o,
Eă altă-felă am audit'o.

Iar cândă stai tu în cuvëntare,
Nu striga în gură mare,

Precum spun predicătorii,
Și ca în târgu publicătorii
Nici vorbi iar numa'n buze,
Incâtă să nu se aude,
Scoțindă cuvîntulă din gură
Móle, cu leșinătură :
C'aceste daŭ supărare,
Celoră ce staŭ l'ascultare.

Limba în tinerețe,
Dacă n'aŭ umblatū să'nvețe,
Și'n școlă să se pedepsescă,
Limba ca să ș'o cioplăscă :
Nici uă-dată să nu'î vie
In capū vre o fantasie,
Și să cerce sa s'arate
Cu cuvinte delicate :
Ci câtū îi este puțință
Să'si ascundă neștiința,
Acoperindū cu ferelă
A limbii sale greșală.

Cândü mergi cu altulü pe cale,
Fii în simțirile téle,
In cuvinte aü în taină
Nu'lü totü trăgea desü de haină,
Ca cum l'ai ținea 'nzăbale,
S'asculte vorbele téle:
Nici te vîri 'n elü cu totulü,
Cātu să'lü îmboldești cu cotulü.
Nu'ntrebuința 'n cuvinte
Procuvîntări înainte,
Și'nceputuri prelungite,
Marî, și late nesfîrșite:
C'acésta se potrivesce
Cu acela ce voește
Să se arate cu minte,
Șiritorü, mare 'ncuvinte:
Făcëndü înteiü rugăciune,
Și cerändu'și ertăciune
Cu vorbe de micșorare,
Că nu'î vrednicü și în stare
Acésta s'o povestéscă,
Precum o să trebuiască;

Ci tu d'aste te ferește
Și ce vei avea vorbește
Fără de procuvântare,
Frumosă și cu prescurtare,
Țiindă șirulă vorbeii bine,
Și curatū cum se cuvine:
N'adăoga dela tine
Alte cuvinte streine,
Nici te'ntorce înc'o-data
La vorba cea cuvântată.

CAP. VIII.

Pentru câte se cuvine a se păzi la masă.

Cândū vine timpulū mîncării,
A prînzului ș'a cinării,
Pururea să'ți fie în minte
Să'ți speli mîinile 'nainte.
Apoi viindū lîngă masă,
De va fi preotū în casă

Să dea bine-cuvântare
 Celorū ce suntu spre mănăcare,
Incepī și tu de citește
 Și'i ajută creștinește;
Iară preotū de nu este,
 Tu singurū le fă aceste:
Descoperiți capulū bine,
 Scolī stăi dreptū cum se cuvine
Strîngeți măinile l'așeză,
 Și la peptū le'ncrucieșeză,
Ș'așa cu cucernicie
 Zi *Tatălū nostru* cum scrie;
Apoi după rugăciune
 Făcându'ți închinăciune,
Șeși la masă cum se șade,
 Și mănâncă cum se cade,
Păzindū regulile date,
 Care'sū mai josū însemnate.

Orī unde ș'orī în ce casă
 Cândū șeși și mănâncī la masă;
Mai 'nainte de câtū tôte
 Te ferește câtū se pôte,

Să nu te scarpini vr'odată,
Că e faptă defăimată.
Nici în deșertu fără tréba
Să tușești să scuiți de geabă,
Și să'ți ștergi, să'ți suflă nasul
Fără lipsă, în totu césul:
Iară dacă din aceste
Vreună prea te silește,
Fă-o cu sfială mare,
Și fără de răsulare
Intorcându-te într'o parte,
Cum am disu și'n altă parte.

Asemenea te păzește
Să nu mânânci lăcomește,
Pripitū aū cu grabă mare,
Ca cândū nu ai săturare.
Pâinea care'ți va fi dată
N'o sfărîma nici odată
Ciupind'o aū rupând'o,
Și cu mâinile frîngend'o:
Ci cu cuțitulū totū-d'auna
Taeo cu cinste bună,

Fără cându e môle tare,
 Aũ caldă din întâmplare:
Și atunci iar ia aminte,
 Și te uită mai 'nainte,
Dacă cei ce ospăteză
 Cuțitū nu'trebuințeză,
Fă și tu deopotrivă,
 Ne urmândule împotrivă.

Cândū mănânci păzește bine
 Să șeși precum se cuvine,
Nu'ți pune pe masă cotulū,
 Nici te răzima cu totulū
Și nu'ți umplea gura tare,
 Indesând'o cu mâncare,
Să'ți stea bucele umflate,
 Și buzele destrămate,
Cătū de'ți va vorbi neștine
 Să nu'i poți respunde bine.
Nici muia în vinū bucătură,
 Ș'apoi să o bagi în gură:
C'acēsta nu se cuvine
 Să o facă fiești cine,

De câtü ceî marî aü stăpîniî,
Bolnaviî, cum și bătrâniî:
Lor este slobodü a face,
Cum va vrea și cum le place.

La masă, în adunare
Ședând cu alți la mâncare,
Nu t'arăta nici uă-dată
Că nu'ți place vr'o bucată:
Orî băuturî ce vorü pune
Gustândü să zici că nu'sü bune:
Nici să lauđi vr'o bucată,
S'o faci bună, minunată:
Orî vinulü te mulțămesce,
Și'ți place, te veselește:
Ci de'ți place orî nu'ți place,
Taci și mănâncă în pace,
Pentru că nu se cuvine
Să zici de răü, orî de bine;
Fără numai óre-care
De'ți va face întrebare,
Atuncea înțelepțește,
Frumosü, cinstitü ș'omenește

Spuneî, aratăți părerea,
Cum 'țe gustul și plăcerea.

Nesuferitū este tare,
Și fórte cu supărare,
Când cineva 'nglum'apucă
Să céră să'i mai aducă
Bucătură orî mâncare,
Fără de astîmpărare:
C'acéstă obrăsnicie,
Este mare nebunie.

Sare dacă'ți trebuește,
Nu lua din ea cu dește,
Că cu acéstă urmare
Arăți prea prostie mare:
Ci mai ântêiū se cuvine
Să'ți ștergi cuțitū bine,
P'o cójă de păine mică,
(De nu este șervețică),
Ș'așa iați cu dânsulū sare
Orî piperū după'ntâmplare:

Iar nu în altă chipă prostește,
Scîrbosă cum nu trebuește
Să'mfigi în pâine cuțitulă,
Și să'i curățești mînjitulă:
C'aducî cu acéstă greață
Celorū ce'sū la masă față.

Iar cîndū faci în a ta casă
Altorū ómenî prînzū aū masă
Și vei să'mpărțești mîncare
Pe taler la fiești care,
Alege și lor le pune
Părțile cele mai bune
Iar de ești poftitū la masă
Undeva în ăltă casă
Nu grăbi să'ntinđi îndată
Mîna, în vr'o bucată,
Ci așteptă, îngăduesce
Să'ți dea celū ce împărtesce
Fără decă te 'ndemneză
Cela ce te ospăteză,
Și rugăciune 'ți face
Ca să ei singurū ce'ți place.

Uritu lucru este încă,
Oare cine cându mănâncă,
Gura, bucele să'și umfle,
Și în lingură să sufle:
De aceia ia aminte,
D'ofi mâncare ferbinte
Stăi puținelū, zăbovește
Ceva pênă să răcește,
Și să se facă în stare
Potrivită de mâncare.
Iar de e supă aū zémă,
Ș'o fi caldă fără sémă,
Mesticão ceva în talerū
Cu lingura să ia aerū
Puținelū după măsură,
Câtū s'oducī slobodū la gură.

Este fără cuviință,
Și prea fără socotință,
Să ridici la gură vasulū,
Și să sorbi să veđi rămasulū:
Ci pofta ț'o împlinește
Cu lingura, omenește.

Nici du la nasu vr'o mâncare,
Ca să cerci ce mirosu are:
Și de s'ontâmpla vr'odată
Să mirosești vr'o bucată,
Este fôrte fără minte
S'o puî altorû înainte.

După ce'ntinđi bucătura,
Și muști dintr'ânsa cu gura,
Nu o întôrce s'ontingî iară,
Ca mojiții dela țeră:
Ci îți fă îmbucătură
Mai mică să'ncapă 'n gură,
Ca să o rumegî subțire,
Și s'onghiți cu lesnire.

Ș'acésta este rușine:
Mâncându póme s'aú măslina
S'aruncî sâmburiî pîn casă,
Aú să'î ascunđi pe sub masă,
Orî ósele din bucate
Să le puî împrăștiate:

Ci în talerū le adună
Cu o rânduială bună.

De ve'i gusta vr'o mâncare,
Și la gustū nu ți se pare,
Findū acră orī amară,
Și vei să o scuiți afară,
Făo într'ascunsū cu pază,
Cineva să nu te vadă:
Apucând'o 'nțelepțește
Să o scoți cu doē dește,
Câtū l'acéstă trebuință
Niminea să nu te simță.
Iar de eī vr'o băutună,
Aū ceva zemosū în gură,
Carea n'o suferī, nu'ți place,
Totū asemenea vei face:
Intorcândute 'ntr'o parte,
Din masă ceva departe,
Ș'așa din gură o scóte,
Ascunsū, feritū câtū se póte,
Să nu pricinuești gréță
Celora ce stau de față.

Sîmburiî de póme iară

Nu'î scuipa din gur'afară,
Să cađă de susă, din aeră,
Ci cu mâna'î pune 'n taleră.

Prostă lucru e, óre cine

Cuțitulă în mână cândă ține
In tóte vremea la masă,

Și din mână josă nu'lă lasă:
Ci'npunge cu elă în tóte,

Aă din vasă bucate scóte,
Și le aduce la gură,
Din urită învêțatură.

Cândă mănâncă aă beî la masă,

Nu'ți suci ochă prin casă,
Uitândute cândă la ună

Și cândă la alții, ca nebuniă,
Ca cândă ai de ómeni frică,
Cumva ceva să nu'ți đică.

Eete prea fără de mînte,

Cu șervetulă dinainte

Să'ți ștergi sudórea și nasulú,
Cum și mâinile, orí vasulú.
Mușcândú din ceva cu gura
Orí vei gusta băutura,
N'o da altorú înainte,
Că nu e lucru de cinste.

Degetele nu le linge,
Ci câtú poți nu le atinge
Să le mînjești de bucate,
Ca să fie totú curate:
De aceia's rînduite
Lingurí, furcuțe, cuțite.
Ca să'ți fie în locú de dește
S'apuci orí ce'ți trebuiește.

Ia aminte și păzește
Să nu mănâncí mojicește:
Cândú mesteci îmbucătura
Nu pocni plesnind cu gura,
Nici scârțái din măsele,
Că suntú lucrurí fórte rele.

Când beî nu sugea din buze,

Să răsuni să se aude:

Nici înghiți lăcomește

Să'nghiortăi dobitocește:

Ci băutura să'ți fie

Frumósă, cu omenie.

Să nu rođi vr'odată óse,

Că suntú lucruri mojicióse:

Orî să le spargi în măsele

Să sugi mēvuva din ele:

Nici alte precum: alune,

Migdale, sâmburi de prune.

Nici s'apuci sâ rupi cu gura

Din pâine îmbucătura:

C'aste tóte împreună

Suntú hulite totú-d'aună.

Cu ochii nu te abate

Imprejurú, l'alte bucate

Care'sú la masă aduse,

Și'naintea altorú puse.

Este fórte fără minte,
Dela alți pe dinaite
Să răpești să ei mâncare,
Fără nici o rușinare:
Ori din póme ce vor pune
Să alegi cele mai bune.
Ci gustu'ți îndestulează,
Cu cele ce să'ntâmplézá
În partea cea despre tine,
C'așa e cîstitū bine.

Cîndū torni în păharū, păzește
Să uu'lū umpli lăcomește,
Ci puținelū golū îlū lasă
Ca să nu curgă pe masă.

Cîndū ai mâncare în gură,
Să nu ceri de băutură:
Nici să'ncepî de vr'o pricină
Să vorbești cu gura plină.
Cîndū veđi că bea celū mai mare,
Stăi atunci din cuvëntare,

Nici mânca din vr'o bucată,
Nici bea cu elū de odată.

Fórte greşosū lucru vine,
Cândū va să bea vin neştine
Intēiū puţinū să sorbescă,
Să stea gura să'şi clătescă,
Dup'aceia să'lū înghiţă,
Apoi să bea rămăşiţa;
D'aceia tu îngrijeşte
De bea precum trebuieşte,
Nici iute cu grabă mare,
Nici încetū aū móle tare,
Ş'una ş'alta părăseşte,
Potriva obicinueşte.

Totū-d'auna îngrijeşte,
Şi cândū vei să bei păzeşte
Să te ştergi ântēiū la gură,
Cum şi după băatură,
Cu şervetu'ţi dinainte,
Precum facū toţi cei cu minte.

Și iar după băutura
Luându paharul din gură,
Nu făcea lungă suflare,
Ca după uă muncă mare.

Și nu bea din pahar vinul
Cu prerumperi cu odinul,
La gură desu desu puindul
Și câte puțin sorbindul.

La masă în timpul mîncării
Și de față adunării,
E impotriva cuviinții
Să stai și să'ți cureți dinții,
Cu cuțitul ori cu deștul,
Ori să ți'i ștergi cu șervetul:
Ci acéstă trebuință
Fă-o după cuviință
Cu știucatul cum e dată,
Aū cu vr'o pană tăiată:
Inșă iar și cu aceste
Slobodū și ertatū îți este,

De veși făcându óre cine,
Iar de nu, nu să cuvine.

Și acésta nici odată
Nu e faptă lăudată,
Să dai cuiva îndemnare,
Și să'lú silești la mánzare:
Căci cu multa ta poftire,
Și'ndemnarea peste fire,
Îi eí corajulú ce'lú are,
Și voea spre desfátare.

De poftești tu băatură
Mai multă peste măsuré,
Nu da altora îndemnare,
Nici sili pe óre-care
Să bea fără de plăcere,
Și inima câtú nu'í cere.
De te va'ndemna pe tine
Dintre mesení óre cine,
Să bei multú câtú nu'ți place,
Și prea multă silă'ți face:

Cu dragoste și cu cinste,
Și cu plăcute cuvinte
Spune-i că nu'ți este bine,
Saă de dănsul greū îți vine:
Iar vrândū după cuviință
Să nu'i strici a sa voință,
Ia paharul dela dănsulū
Și bea puținelū dintr'ănsulū,
Și iară cu plecăciune
Dîndulū cereți ertăciune.

Depărtéză dela tine
Acelū năravū de rușine,
Ș'acea faptă mojićescă,
Urită și nebunescă,
Care o facū l'adunare,
De silescū pe fiă-care
Să bea de rāndū micū și mare,
Cu scurgere pe pāhare:
Și de n'o vrea óre-cine
Să scurgă paharulū bine,
Iaū și vîrsū vinul dintr'ănsulū
De'i umplu haina de pe dēnsulū:

Ș'asta adică urmare
O facū din amorū mare.
Și ca din prietinie,
Vrînd se facă veselie.

Indată după mâncare
Nu te duce la culcare,
Ci cândū te scolī dela masă
Umblă puținelū prin casă,
Orī eși prin curte afară,
De este vreme de vară:
Pentru c'acéstă mișcare
Îți aduce folosū mare.

Și fă'ți pentru totū d'auna
La masă dietă bună,
Nu te'ndopa cu demâncare,
Nici bea pênă la 'mbătare,
Câtū se te 'ngreueđi tare
Se remâi în nemișcare:
Ci mâncarea, băutura
Se nu'ți întrécă măsura,

Ca să poți și după masă
Să misci să umbli prin casă,
Și să'ți cauți c'ușurință
Avut'a ta trebuință:
Iar cea multă îmbuibare
In bere și în mâncare,
Lasă să o văvirșescă
Și se o obicinuiască
Lacomii, multă mâncătorii,
De pantece închinătorii,
Cari 'ntralorū vețuire
Să tărăscū fără simțire:
Tu însă d'astă urmare
Te ferește fôrte tare,
Și îți pörtă totū-d'aună
Tóte cu măsură bună,
Cum îți iubești folosința,
Lucrulū tēū și trebuimța,
Așa să'ți faci regulare
In bere și în mâncare.
Și'n vasū mai lasă bucate,
Nu le mătura pe tóte,

Incâtû în mâini apucândulû
Să'lû spelî cu pâine ştergândulû.

La masă vorbele tale
Să fie tóte pe cale,
Şi la vremî cuviincióse,
Regulate, priicióse,
Iar nu fleacurî negîndite,
Şi la locû nepotrivate,
Care să dea supărare,
Şcârbă şi îngreţoşare,
Celorû ce şedû la masă,
Şi tutulora din casă.

Pe nimenî din adunare
Nu opri dela mâncare,
Pentru vorbă fără trébă,
De nimica şi de géba.

Cândû la masă vorû fi date
Multe felurî de bucate,
Gustulû, nădejdea nu'ţi pune
Numa în cele mai bune,

Și să grăbesci din măsele,
Ca să te saturei din ele,
Ci primește și scóte
Câte puține din tóte.

Cândü ceia ce ostenéză
Isprăvescū, și încetéză,
Atuncea și tu grăbește
Maí curándü, de isprăvește,
Să nu cađi în defăimare
Că ești fără sărutare.

O mare obrăsnicie,
Și prea urită mândrie,
Să'ți cauți ție ședere
La loculü celü d'ântéiere :
Iar dacă te îndemnézá
Cela ce te ospetéză,
Și să ședü 'ți zice ție
La loculü celü de protie,
De ai acea vrednicie
N'așteptă multü să te'mbie,

Ci mergi și șești, te supune
Impotrivăi nu te pune.

Și acésta să știi bine,
Nici de cum nu se cuvine,
De câte ori pui la gură
Paharul cu băutură,
Să închin, de senătate,
Ca țeraniî de prin sate:
Ci destulă numai odată
Cândü beî într'untâiași dată,
Și cele-l'alte păhare
Beale fără de'nchinare:
Osebitü cândü vor să'nchine
Cumva pentru óre-cine,
Atuncea și tu urméză.
Și închină, gratuléză
Zicênnü mai multe cuvinte,
Ca să'î dai căzuta cinste.

Nicăiri și nici odată
Nu e faptă lăudată

Necăjirea și iuțela,
Cérta și ne învoiala,
Care strică și preface
Pe locū ură și nepace:
Mai vîrtosū la zefeturī,
La ospeturi saū la chefurī
Acestea cândū să'mpreună,
Multū rēū aducū totū-d'auna;
Ci dacā cum-va la masā
Veī vedea că te apasā
Cine-va și te'ntăritā
Cu vr'o vorbā amăritā,
Tu'n acelū cēsū te oprește
Și necazu'ți stăpînește,
Lăsândū pentru altā datā
La vreme încuviințatā;
Dar mai vîrtosū te păzește,
Și câtū poți te stăpînește
Mânia să nu'ți abatā
Cândū ești cu streinī vr'odatā.

CAP. IX.

Cum să cuvine a se purta cu prietenii.

Cu cât e de trebuință
Și de mare cnviință,
In acelu capu de a scrie
Ce a ce spre prietenie,
Cu cât mai multu 'mă pare
Cu greu și cu strîmtorare,
Să dau povață deplină
Despre acéstă pricină :
Că după deosebirea
A persónelor și firea
S'a făcutu obișnuire
A purta împrietenire,
Despre care mulți tăcură
Vorbă și învățatură.
Cum trebuî să se urmeze
Și să se'ntrebuiețeze,
Ca ceia ce la orî care
E de fôrte lipsă mare ;

Socrat ritărulū celū mare
Ne 'nvață, cu'ndestulare.
Temestie 'nțelepțește
Multe iar ne sfătuesce.
Solomon celū mai cu minte,
Și Sirax, de mai 'nainte,
Nu puțină 'nvătăturū
Aū scrisū în sfânta scriptură,
Cum trebuește să fie
Purtarea 'n prietenie;
Din care scrieri neștine
Se pôte folosi bine.
De va sta ca să culégă,
Și din tóte să alégă
Ca albina cum adună
Din florī dulcéța cea bună.
Decī eū vē puiū 'nainte
Numai acele cuvinte,
Care vē daū îndemnare
Să veniți spre luminare,
Și care se vē deștepte
Spre cele mai înțelepte.

Pururea aduși aminte
Despre aceste cuvinte,
Cu care te sfătuește
 Pitagora înțelepțește,
Adică: să nu'ți faci ție
 Prieten orî ce omî fie,
Nici te grăbi vre odată
 Fără vreme 'ndelungată
Să dai mâna c'oare cine
 Până nu îlă cunosci bine,
Că nu la urmă să'ți pară
 Rău, și căință 'nzadară,
De fapta ta cea prostescă,
 Negândită și orbescă:
Că mai bine este ție
 Să nu aibi prietenie
Cu mulți, cu fiește care,
 Și să fii în defăimare,
Că ești cu fire grețosă,
 Rea și neprietinosă,
De câtă s'aibi prietinie
 Cu cei fără omenie

Și să petreci în viață
Cu firea lor cea 'ndrăsnéță,
In năravurî desfrîdate,
Urîte și defăimate.

Și să n'aibî în socotință,
Că veî avea folosință
Dela prietini, care
Îi veî face numărū mare:
Căci și de'î vedea vr'un bine
Făcutū dela óre cine,
Veî fi silitū acea faptă,
După cuviință dréptă,
Se o 'ntorcî la fie-care,
Chiar ca și o 'mprumutare:
Că de 'ntorcî făcutulū bine,
Te iubește fiești cine,
Iar de'lū lași în dar se'ți fie,
Îi faci pe toți vrăjmași ție.

Cândū óre-cine 'ți place,
Și veî prieten a'lū face,

Nu'ți încredința îndată
Taina ta cea 'ntereseată,
Până nu l'ai cercatū bine
Să'lū pricepī cum se cuvine,
Se veđi ce năravurī are,
Ce fire și ce purtare:
Că de s'o 'ntâmpla vr'o dată
Să'ți spuī taina cea păstrată
La vre un viclénū din fire,
Iubitorū de clevetire,
Care se bucură tare
A vedea p'altu în rea stare,
Te vei da de nasū pe tine
Se te pórte după sine,
Cum se trage-o ațișóră,
Pe ițe cândū se 'nfășióră,
Și se pórtă de nevoe,
Orī încotro o'n covoe:
Așa vei fi totū-d'auna
Supusū lui, de voe bună
Și se tremurī, se aibī frică
De vorba lui cea mai mică.

Nici te 'ncredința vr'o dată,
Celora ce se arată
Cu vorbe lingușitoare,
Dulci și înduplecătore,
Ce'i auđi ȑicându adese,
Despre mine să nu'ți pese,
Eu's cu totul totu d'auna
Alu tēju cu credința bună:
De nu cum-va mai 'nainte
De aceste ȑise cuvinte,
Nu'lú vei fi cercatú pe dęnsulú
Se veđi ce este și'ntręnsulú,
Așteptă ca prin urmare,
Pենe la vr'o întâmplare,
Să'lú ispitesci cum se cade,
De stă 'ncredința aú cade.

De afli la vr'o pricină
Pre vr'un prieten cu vină,
Care încă n'o știi bine,
Ci ȑ'a spus'o óre-cine,
Nici decum nu se cuvine
Se ȑii mânia în tine,

Și să'lă urășți fără știre,
Prin a altorū clevetire,
Cari de vr'o pismă pôte
Chiar dela dâșși o scôte,
Și viindū minciunī o spune,
Ca să facă urīciune:
Ci chiamă fără să'ntârđie
Prietenulū tēū se vie,
Și'ī descopere 'nainte
Auđitele cuvinte,
Cum și să'ī arășți să știe
De avuta ta mânia:
Și de s'o 'ndrepta pre sine
Cu răspunsū cum se cuvine,
Iartălū, și iarășși să'ți fie
Prieten ca ș'intēiū ție,
Iar de remâne în stare
Fără cuvēntū de'ndreptare,
Atuncea nu ai păcate
Să'lă urășți după dreptate.

Cu vr'un prieten vr'odată
De veī avea judecată,

Orî unde în altă parte
Veî avea sfădiri și certe,
Ia sémă, te stăpînește
Nu'î răspunde vrăjmășește
Cuvinte nesocotite,
Próste și neomenite,
Și să'î deșiri înainte
Câte'ți vinū în buzî și'n minte,
Uitându în acea minută
Prietenie avută,
Și petrecerea cea bună
Ce o faceți împreună :
Ci câtū poți să aibi ferelă,
Ca să nu dai la ivélă
Tainicile lui cuvinte,
Ce ți lea spusū mai 'nainte
Pêně cândū nu te sfădiseși
Și cu dēnsulū te iubiseși ;
Pe care urmare bună
O poți păzi totū-d'auna,
De'ți vei aduce aminte
D'aste înțelepte cuvinte :

„Pe prieten ađi să'lă iubești
Ca cândă mâine o să'lă urești,
Și iar ađi așa să'lă urești
Ca cândă mâine o să'lă iubești.

Cândă vorbești de vr'un prieten,
Fii în laude mai eftină,
Nu te scumpi așa tare,
Ca acei ce li se pare
Că se păgubescă pe sine,
Cândă laudă pe óre-cine,
Și tremură, le este frică,
Vr'un cuvântă bună să nu ăică:
Nici iar să întrecă măsura,
Pornindu'ti slobodă gura
Să'lă laudă, să'lă ăică de bine
Pe câtă nu'i se cuvine,
C'aceste două împreună
Suntă hulite totă d'aună:
Ci câte pe dănsulă are
Vrednice de lăudare,
In ființă le respunde,
Sub tăcere nu leascunde:

Și iar pe câte le are
Vrednice de defăimare,
Pe câtă poți le fă pe ele
Mai mici, și mai ușurele
Și chemândulă între tine,
Cândă nu e altă ore-cine,
Ilă vei îndrepta frățește
Despre cele ce greșește

Prieteșugulă, din tóte,
Nici odată nu se póte
In viață să se ție
Sigură, cu statornicie,
De nu'și va potrtvi firea,
Cugetulă și nărăvirea:
De aceia totă-d'aună
Caută și te'mpreună
Cu cea ce se portă bine,
Și să potrivescă cu tine
In năravurī și'n gândire,
Fără nici o osebire;
Iar cu cei ce aū purtare
Vrednică de defăimare,

Cu năravuri uriciose,
Rele și necuviinciose,
Te ferește totu-d'auna
Să nu te-adună împreună,
Nici fă în prietinire
Cu astu-felū de omenire:
Ci cum am ȕisū, sirguește
De te 'mprietinește,
Cu ceia ce portū în lume
Cinstitū și lăudatū nume:
Căci omulū cu cine are
Impreună adunare,
Lipsește și elū să fie
Urmărilorū lui soție.

Urītū lucru este tare,
Și fôrte de supărare,
După ce face neștine
Prietenulū sēū bine,
Să stea să ilū socotéscă,
Și des să ilū pomenéscă:
Că o astu-felū de urmare

Intocmai așa se pare,
Ca cându iar da 'n față palme
Cu ocări și cu sudalme;
De aceia celū cu minte,
Care înțelege și simte,
Cnădū face cuiva vr'unū bine;
Ca să'lū uite se cuvine,
Fără în cugetū să'lū pue,
Și altū undeva să'lū spue:
Dar și celū ce priimește
Vre un bine, trebuește,
După dréptă datorie
Recunoscătorū să fie.
Și pururea să'ngrijască
Inapoi să'lū resplătéscă,
Iar nu acea 'ndatorare
Să o pue la uitare.

Darulū iar nu se cuvine,
Ca să'lū facă óre-cine
Cu gândū să se foloséscă,
Și să se negustoréscă,

C'acésta o facū Birtașii,
Cârciumarii și boltașii:
Dacă după așa lucruri
Veī fi și tu să te bucuri,
Și să te'ntristeđi pe urmă
Acelea cândū ți se curmă,
Astū-felū de prietinie
Nu are satornicie,
Și nu ține nici odată
In vreme îndelungată.

Pentru dat'a îputare,
Dojenire și mustrare,
Nu strica prietinia
Aū iubirea și frăția:
Ci cândū vei fi pe dreptate
Infruntatū de vr'unū frate,
Sufere cu bărbăție,
Și nu arēta mânia,
C'aste 'sū semne adevērate
Aī dragosteī ceī curate:
Iar care nu dojenește
Pe prieten cândū greșește

Ci orî ce lucruri va face
Le suferă și le tace,
Acelu nare nici o dată
Dragoste adevărată,
Ci a sa prietinie
Este cu fățarnicie.

Pân'a nu faci cu neștine
Prieteșugă ș'amorū bine,
Prejudecă mai 'nainte
Lucrulū câtū poți mai cu minte :
Căci după 'mprietenire,
Și după ce faci iubire,
Să stai să faci judecată
Cu mintea ne'mpăcată,
Despre cele ce o să'ți fie
Dintr'asa prietenie,
Atunci va fi a ta faptă
Cu totulū neînțeleptă,
Și zădarnică căință,
Fără nici o folosință ;
Iară de te'nșeli vr'o dată,
Și te'ndrăgostești îndată

Cu vre o persónă, care
Nu are bună purtare,
Și la urmă prin urmare
Veî afla ce fire are,
Depărtéză'lú dela tine
Pîn'a nu'ți face rușine,
Și pân'a nu'ți perđi în lume
Cinstea și avutulú nume
Pe totú necunoscătorulú,
Și pe nemulțămitorulú,
Să nu'lú ajuți nici odată,
De aí în capú judecată,
Nici să aibi cu așa fire
In viață înprietinire,

Prietenulú tēú cândú are
Lipsă și nevoe mare,
Aú cândú din starea sa scade,
Și'n nenorocire cade,
Ajutálú după putere,
Iar nu'lú trece cu vedere:
Că la așa întâmplare
De'lú lași în necercetare,

Arăți c'ata prietinie
A fostă cu fățarnicie,
Și nu'i iubeai omenia,
Ci punga și avuția:
Pentru care înțelepțește
Diogen așa grăește,
„Nu lovi p'ajutătorul
Ca p'ună vasă golă, cu piciorul,
Căruia tu mai 'nainte
Te plecai și îi dai cinste,
Cândă era plin de bucate
Și de altă bunătate.“

Caută ca să'ți faci ție
Prietenă cu omenie,
Adică învățați, cu minte,
Și cu înțelepțește cuvinte.
Iar nu slăviți, cu avere
Și dați într'eloră plăcere:
Că la acești o să'ți fie
Nădejdea în bogăție,
Și să aștepți folosință
Prin a lor ajutorință:

Iar dela cei dinainte
 Ai să nădăjduiești minte,
Că ai să auzi povață
 Cum să trăiești în viață,
Cum să te porți cu orî cine,
 Ca să sporești spre mai bine:
Și să dobândești în lume
 Cinstitū și lăudatū nume,
Pe carii tu totū d'aună
 Ascultându cu rîvna bună,
In scurtū timpū te vei preface,
 Și ca dinșii te vei face,
După vorba cea obștească
 Care e prea 'nțeleptăscă,
„Cu cine ai adunare,
 Ca elū vei fi prin urmare.“

Prietenulū tēū, care
 Ilū ai în dragoste mare,
Nui făcea greutate
 Cu pofțiri de senătate,
Și să'î aduci supărare
 Cu deas'ata 'ntâmpinare,

Ca nu în locul iubirii,
Și ală împrietenirii,
Să'lă pornești să se scârbescă,
Și să'lă faci să te urască:
Aduți pururea aminte
Despre aceste cuvinte,
Cu care prea 'nțelepțește
Sirah te povățuește:
Răreșteți, dice, vinitulă,
Și 'ntălnirea cu iubitulă
Că deas'ata cercetare
Aducându'i supărare,
Ii se va urî de tine,
Și nu te va vedea bine.

Nici să'i bagî vorbele 'n sémă,
Cândū te rógă și te chiamă,
Ca să poștești totū-d'aună
Să petreceți împreună:
C'aste țeremonii iubite,
Suntū lucruri obișnuite,
Care se facū de orî cine,
Cândū ilū vedū că prea rarū vine:

Iar dacă să întâmplă
Și venirea'î să'ndeséză,
Țermoniile acele
Îi le facū mai puținele,
Și din Ți în Ți le scurtéză
Pênă de totū le 'ncetéză;
De aceia tu păzește
Și mai rarū te întâlnește,
Chiar și cândū ai trebuință
Să'î ceri vr'o ajutorință,
Orî că ai prin întâlnire
Vre unū sfatū aū vr'o vorbire,
Și mai vârtosū pentru care
A'ți mai avutū cuvântare:
Dacă numai vr'o 'ntâmplare,
Vr'un pășū, vr'o nevoe mare
Te va sili să te pórte
La dânsulū adese fórte:
Pentru că rara 'ntâlnire
Este la toți în iubire,
Și totū d'auna cinstită,
Plăcută și omenită,

Precum o și vedem bine,
S'o facem fiește cine:
Cândü vedem rarü p'óre care,
Multü mai plăcutü ni se pare,
De câtü acelü ce s'adună
Cu noi adese 'mpreună.

Cândü prea multü óre cine
Nu sa întâlnitü cu tine,
Și mergi după 'ntâmplare
Să'lü veđi, să'i faci cercetare,
Nu fi ca Angira, care
Ușorü s'adâncă în mare,
Și dacăși îmfige ghiara,
Cu greü să scóte afară:
Ci fiindü că pe dreptate
Să cerü tóte regulate,
Mult mai bine este dară
Să plecî și rëü se le pară,
De câtü de lungă'ți ședere
Să le vie îngreuere,
Și vorbele'ți cele multe,
De silă să le asculte:

Osebitŭ cândŭ vr'o trébă,
Care nu se face 'ngrabă,
Aŭ că vr'o cuvântare
Care e de lipsă mare
Să șeđi, să faci zăbovire
Pêně se'si ia săvîrșire:
Că atunci să socotește
Fórte cu totulŭ prosteste,
Să tai vorba cuvântată,
Și să plecî, să mergi îndată.

Prieten bun cu credință,
Și dreptŭ după cuviință,
E acela ce'ți arată
Dragoste adevărată,
Iar nu acela ceî place
Țeremoniî multe aî face,
Și aî spune înainte
Lingușitóre cuvinte:
Nici acela ce iubește
Să'î fi supusŭ cum voește
Și să te tragă pe tine
Intru tóte după sine,

Ci acela care îndată
 Și la tine este gată
Tréba și voia să'ți facă,
 Ca și el ție să'î placă,
Când îi dai povățuire,
 Vre un sfatū, vr'o dojenire,
Cu răbdare le ascultă,
 Și cu bucurie multă;
Iară în altū chipū de este,
 Și nu le face aceste,
Acela nu'ți este ție
 Prieten bun și soție,
Ci stăpânū să'ți poruncéscă,
 Și cum-va să te sucéscă:
La acesta 'nțelepțește
 Și Aristotel grăește:
„Prieten bun este care
 Are întrânsulū răbdare,
Și suferă supărare
 Aū necaz, după 'ntâmplare.“
Răbdare dar trebuește,
 Prietenī cine voește,

Nu dicū iar să'î suferi tóte,
Că acésta nu se póte :
Nici iar de vei fi cu minte,
La próstele lorū cuvinte
Nu te vei lua în sfădire,
Și'n ocări cu gálcevere :
Nici de orī ce lucru fie
Să ții de dênșii mânie,
Supărându-te în sine
Căci nu ță'au căutatū bine,
Aū căci cu 'ndestulare
Nu ță'au făcutū grătulare,
Și'ntrebări de sănătate
Sățióse, 'ndelungate :
Că de vei fi tu să'ți placă
Așa nimicuri să'ți tacă,
Ș'asa vorbe să'ți înșire
'Naintea, cu lingușire,
Să știi că te faci de sine
Urítū la fiește cine :
Căci nu știi cum să cuvine
Prieteșugu'nce ține,

Și în ce să'nchipuește
Prieteșugulū, firește.

Vr'un prieten cândū nu'ți place,
Și nu vei să aibi cu el a face,
Incetū, încetū fugi, te trage,
Fără de sémă să bage,
Și așa înțelepțește
De dēnsulū te despărțește:
Iar nu să te eī la cértă,
Și la sfādire deșértă,
Nici ținea în tine mânia,
Și ură aū vrājmașie,
Că e lucru fără minte
Și cu totulū de necinste,
Să porți urgie și pată
P'acelū ce'lū iubiai odată.

Nu fii nici odată 'n viéță
Prietenulū povață,
Și pricină de smintélă
Căt-re vreo poticnélă:

Nici umbla cu vicleșugulă
A'î strica prieteșugulă,
Ci'î păzește cu tărie
Taina lui ce o veî știe,
De câtă de mare nevoe,
De silă și fără voe
Ca să scapi de vr'o vină
Fiindă chiar elă de pricină,
Orî de 'ntr'alui pîrîciune
Vi s'antâmpată urîciune,
Dar nici decum nu îî spune
Tainele lui cele bune:
Nu dîcă cele de hoșie,
Aă cele de tilhărie,
Ș'alte care suntu în stare
A fi de pedepsă mare:
Ci păzește câtă se pôte
Pururea, p'acele tôte,
Care strică înfrățirea,
Și între prietenî iubirea.

Acelū prieteşugū, care
E prea cu dragoste mare,
De multe ori prin urmare
Naşte şi ură iar mare:
De aceia dar iubeşte
Potrivitū, câtū trebuieşte,
Ca să aibă prietinie
Lungă, cu statornicie

Viclén om să socoteşte,
Acelū ce nădăjdueşte
Să ia dela óre-cine
Vre-o facere de bine
Cu minciuni, cu linguşire,
Cu făţarnică iubire,
Şi după ce dobândeşte
Acea care doreşte,
Să lépădă şi să trage,
Ne vrândū în sémă să'lū bage.

De omulū ce şopteşte,
Şi care se sîrgueşte.

Cu minciuni, cu clevetire
Să ațâțe învrăjbire,
Fugi de elū, te osibește,
Te scutură te ferește
Ca de o Aspidă, care
Otrăvește fôrte tare.

Și să nu cređi nici odată
Defăimările indată,
Ci prejudecă, cu minte,
Auđitele cuvinte,
Să veđi nu cumva suntū ție
Zise de vr'o vrăjmășie.

În sfârșitū dar aste tôte
Le păzește, câtū se pôte
Și pe micī și pe marī iubește
Cu toți de obște vorbește,
(Însă nu cu fiești care
Prieteșugū ș'adunare).
Celorū marī la fiă-care
Dîndū supunerī ș'ascultare.

Celorū bătrîni de câtū tine,
Dândū cinstea ce se cuvine.
Celorū de mai mică stare,
Dândū plăcută cuvëntare.
Celorū de potrivă ție
Dândū unire și frăție,
Și celorū ce te învață
Să procopsești în viață,
Povața le priimește,
Și îi respectește.

CAP. X.

Despre cântarea bisericescă.

După drépta datorie
In stărșitū voescū a scrie
Oare care învățatură,
Pentru cei ce cântū din gură:
Ca ce trebuie să știe
Celū ce'nvață musichie,

Și ce reguli să păzescă,
De n'o vrea să se hulască.

Maî ântêiū orî ce cântare,
Trebuește prin urmare

Să o 'nvețe ca s'o știe
Regulatū pe musichie,

Dela dascăli cu știință,
Și cu bună iscusință:

Ș'apoî învățatū bine
S'o cânte cum se cuvine:

Că 'naltū chipū acea cântare
Regula ei de nu'și are,

Va aduce gréță mare
Celorū ce staū l'ascultare.

Cântarea cândū vei începe,
(Ascultă și te pricepe),

Totū d'auna îngrijește,
Glasulū de mijlocū păzește,

Nu lua susū așa tare,
Nici josū fără cumpătare:

Că cea prea înaltă cântare
 Ți aduce în peptu vătămare,
Și face glasului zbierare,
 Care nici unū gustū nu are;
Iar cea de josū nu să pôte
 Lesne la căpătēiū scôte,
Ci să pierde nu s'alege,
 Nici ce zici nu să'nțelege.

Și cântă cu glasū cucernicū,
 Mângăiosū nu prea puternicū:
Lin sue și lin cobóră,
 Cu glăsuire ușóră:
Nici prea rarū cu zăbovire,
 Nici prea iute cu pripire,
Ci de mijlocū câtū se cade,
 Și cum mai frumosū îi șade,
Păzindū și pe câtū se pôte
 Tonulū la vorbele tôte,
Ca și în firésca citire,
 Fără nici o osebire.

Cântarea bisericescă
Trebuie să se deosibiască
Din cântecile de lume,
Și din acele de glume:
Că totu' d'auna aceste
Să cântu' precum știutū este,
La adunări să petrecă,
Și veselie să facă:
Iară acelea se cântă
În biserica cea sfântă,
Ș'unde facū din întâmplare,
Cuvioasă adunare,
Spre lauda și mărire
Vre unu' sfântu' de sărbire;
De aceia trebuiește
A pădi cucernicește
A lor bună cuviință
Ș'ale cânta c'umilință.
Nici odată în cântare
Să nu faci vre-o strâmbare
Și vre-o schimonosire,
Din urâtă nărăvire:

Că uniî din tinerețe,
Încă de cândü mergü să'nvețe,
Se obișnuescü cândü cântă,
De se muncescü, se frământă
Nu staü într'unü locü cu trupulü
Leagănă din capü ca Cuculü:
Alții iar (ne putincioșii)
Se gâtuescü ca Cocoșii,
Staü rezimați într'o rână,
Proptescü obrazulü de mână,
Daü din piciorü, zbierü din gură,
Scotü glasulü cu lătrătură,
Batü cu deștele pe carte,
Facü multe figurî deșarte:
Care facü pe fie cine
Să rîdă, 'nlocü să se 'nchine,
Și'n locü să se umilască
Îi facü să păcătuiască;
Tu dar d'aste te ferește,
Și cântă cum trebuiește,
Dacș bine nu îți pare,
Ca să fii în defăimare.

Acéstă sfântă cântare,
Ce'o cântă cetele scolare,
Vădendă că fiește care
O iubește fórte tare,
Și'si pună copii acasă
Ca să o cânte la masă,
O puseiă în astă carte,
Tipărită la o parte,
Ca s'o cânte fiă-care
Fără de împedicare.

~~~~~
Glasulă 3, aŭ Ge-dur

Cântarea dimineții,
Din buđi nevinovate,
Cui altui se cuvine
Paternice părinte,
De câtă ție a da?
Că tu insuffi voia'ați la protectori nostri.

Tu ești stăpênă a tóte;
Tu ești prea bunul tată:

A ta putere sfântă
Făptura ține 'ntrégă,
Ne ține și pre noi.
Și ții nestinsă viață în Protectori noștri

În inimă, 'n totu omul
Tu ai săditu dreptatea,
Unirea și frăția,
Tu conștiință scumpă,
Tu bunu d'avem neai datu.
Tu'ndreptezi și insufli pe protectori noștri

P'aceste saduri sfinte,
Răcoritóre plóe
De adevărú să pice,
Să créscă sa dea rodulú,
Să fim prea fericiți.
Să fim odată vrednici de protectori noștri

Îndreptătorulú lumií,
Tu ai slăvitú noróde,

Le-ai dat tu legi prea sfinte
Ce țină aceste saduri;
Slăvește și pe noi.
Și varsă mângăere'ți în protectori noștri.

S'aceste legi prea drepte
Orî ce norodû le calcă,
Saû care nu le știe,
Cade, ruin remâne,
Să face neștiutû.
Dar tu ai dovedito la Protectoriî noștri

Cu toții dără ție
Cântăm cântare nouă;
În flacăra unirii
Întindem mâini la tine,
Rugăm să ne 'nsotești.
Si'nveci să'nsufli voiați în protect. nostri.

I. Eliade.

FINE.

